

GLAS

OBČINE TURNIŠČE

Občinsko glasilo Občine Turnišče
Številka 9, december 2010

SPOŠTOVANE OBČANKE, SPOŠTOVANI OBČANI!

Na lokalnih volitvah 2010 ste mi zaupali vodenje Občine Turnišče v naslednjem štiriletnem mandatsnem obdobju. Vaše zaupanje sprejemam kot odgovornost za razvoj občine v za nas pomembnih letih. Ob tej priložnosti se vam zahvaljujem za podporo.

V tem časovnem obdobju bi izpostavil predvsem dve makroekonomske značilnosti, s katerima se srečuje Slovenija in seveda tudi naša občina. Obe situaciji bomo morali tehtno upoštevati pri načrtovanju investicij in družbenega življenja vsaj naslednja štiri leta. Prva in morda najpomembnejša je neugodna ekonomska situacija z izredno veliko brezposelnostjo, zmanjšanjem kooperativnosti bank, upadom investicij in povečanjem socialnih problemov. Druga značilnost je zaključek finančne perspektive 2007–2013, ki pomeni konec ugodnih pogojev črpanja evropskih sredstev za celotno Slovenijo. Dane razmere nam narekujejo, da moramo hitro izkoristiti vse dane potenciale: finančne, kadrovske, naravne in organizacijske, če si želimo občino urediti po lastnih pričakovanjih.

V preteklem mesecu sem bil ob

praznovanju občinskega praznika navdušen nad angažiranostjo občanov v kulturnih društvih. Ob koncu praznovanja bi morda izpostavil le, da premalo cenimo ljudi, ki so pripravljeni svoj talent deliti z drugimi. Obisk prireditve za nastopajočega pomeni priznanje in temeljni motiv za še večjo zagnanost. Ugotavljam, da je prisotna volja do dela, da imamo znanje in osnovne pogoje za uresničitev programov. Najti moramo le način, kako bomo iz ponudbe posameznih društev izluščili najboljše in to ponudili širši okolici ter nenazadnje polepšali življenje sami sebi. Morda bo ustanovitev zavoda za negospodarske dejavnosti tisti vzvod, ki bo povezal društva in zagotovil potrebno koordinacijo med njimi. Na osnovi naravnih danosti, obstoječih objektov in izgradnje novih ter skrbne programske zasnove, lahko ponudimo solidno animacijo tudi zahtevnim turističnim gostom.

Na področju cestne in ostale občinske infrastrukture, ki je vse zahtevnejša, se kaže potreba po aktivnejši obliki vodenja pri vzdrževanju le-te. To je mogoče zagotoviti z ustanovitvijo javnega podjetja in preoblikovanjem občinskega režijskega obrata. Novo nastalo podjetje lahko ima širok spekter delovanja: vzdrževanje objektov in komunalne ter cestne infrastrukture, gospodarjenje z občinskimi nepremičninami, pogrebna in trgovinska dejavnost ter opravljanje uslug občanom. Del potrebnih sredstev si bo podjetje zagotovilo iz občinskega proračuna, drugi del pa na trgu.

Oba ukrepa bosta v prihodnje lahko ublažila izpad javnih del, kar nas bo prizadelo v letu 2011. V prihodnjem letu se bo število javnih

delavcev v okviru občine, zaradi krčenja sredstev v celotni državi, zmanjšalo s 16 le na 3. To bo prav gotovo vplivalo na kvaliteto in obseg storitev in nenazadnje na socialno stanje občanov. S pomočjo obeh institucij bo mogoče koristiti tudi druge subvencije s področja fleksibilnega zaposlovanja.

Leta 2013 se zaključuje ugodna finančna perspektiva črpanja evropskih sredstev. Precejšen del projektov je vključno z letom 2013 sofinanciran tudi 85 % in je iz proračuna potrebno zagotoviti le 15 % lastnega deleža ter ostale dajatve. Smatram, da so naslednja tri leta ključna za ureditev cest, komunalne infrastrukture in javnih objektov. Zato bo velik del moje in angažiranosti občinske uprave namenjen zagotavljanju teh sredstev.

Številni projekti so bili zastavljeni že ob koncu prejšnjega mandata. Sedaj, ob zaključku leta, jih želimo nadgraditi s še smeļejšimi potezami. Okolje, kot si ga bomo uredili v teh letih, bo predstavljalo naš standard in kvaliteto življenja še vrsto let. Infrastruktura, objekti in zemljišča bodo zagotavljali tisti potencial, ki bo privabljal investitorje in omogočal normalen razvoj tudi v širšem časovnem obdobju. Zato bo proračun za leto 2011 usmerjen v zagotovitev čim večje mase sredstev za lastne deleže sofinanciranih projektov. Delež sredstev, namenjenih za delovanje društev in ostalih neposrednih porabnikov proračuna ter raznih transferjev, pa bomo skušali ohraniti na isti ravni kot v prejšnjih letih.

Načrtovana dela bomo lahko uresničili le ob maksimalnem razumevanju in solidarnosti med porabniki sredstev. Zaradi naštetih dejstev bomo s sredstvi skrbno

gospodarili in podpirali projekte, ki bodo predstavljali v občini neposredno dodano vrednost ali oplemenitili težko zagotovljena sredstva iz proračuna. Moj pristop pri vodenju občine bo predvsem v naslednjih treh letih ciljno usmer-

jen k doseganju zastavljenih ciljev. Zato bom podprl skrbno načrtovane projekte in pričakoval tudi poročilo o doseženih rezultatih, kot jih predvidevam vsi pričakujete tudi od mene.

V prihajajočem veselem mesecu

vam želim obilo lepih trenutkov v družbi svojih najbližjih, miru in prijetnega prazničnega vzdušja.

*Zapisal: Slavko Režonja,
župan Občine Turnišče*

ŽUPANOVANJE

Življenje je eno samo, ki pa ima skozi otroštvo, mlada leta, zrela leta in obdobje starosti veliko zgodb. Človek se ne-

nehno uči, znanje in izkušnje prinesejo vedno nova spoznanja in na koncu ugotoviš, da premalo veš. Biti župan občine, kot je naša turniška, pa je zelo velika izkušnja, je izziv in odgovornost, ki ti jo zaupajo ljudje. Tega poslanstva se preprosto ne da naučiti.

Verjeli ali ne, bilo je pred sedemnajstimi leti, 15. avgusta, ko sva s starejšim kolegom po veliki maši šla na pijačo in srečala vedeževalko. Pristal sem na prerokovanje. Povedala mi je, da bom doživel hudo prometno nesrečo, kar se je tudi zgodilo. Prav tako pa je poudarila, da bom v kratkem dobil pomembno in odgovorno nalogo, ki me bo kar nekaj časa zelo obremenjevala. A je bilo to morda županovanje? Ne vem. Čeprav ne verjamem vedeževanju, sem vam to moral povedati.

K županski zgodbi pa ne spada samo odgovornost, ki je v politiki pogosto prazna beseda, ampak tudi odnos in razumevanje do ljudi, do občanov. Zgodba ne obstaja

brez dobrega sodelovanja ekipe sodelavcev – občinska uprava, brez občinskega sveta z nadzorom in občanov. Mehanizem znotraj ekipe je dobro deloval, kljub velikim, včasih nedosegljivim željam. Slednje so bile velike in različne, toda možnosti za njihovo realizacijo toliko manjše. Vsi skupaj smo se trudili, poskušali biti predani in odgovorni nalogi, ki so nam jo dodelili občani. Naše vodilo je bilo: delajmo dobro za vse v občini. Potem pa pride čas, ko si nekoliko starejši in ugotoviš, da je treba predati nalogo mlajšim, sposobnejšim, ki so, verjamem, voljni delati v dobro vseh, za razvoj Občine Turnišče.

Veliko različnih zgodb poznamo, vaših, tvojih, mojih. Pa naj te ostanejo za drugič, za naslednji priložnostni klepet. Z mirno vestjo gremo naprej v boljšo prihodnost, da bo zgodba čez nekaj let toliko boljša.

... in zunaj je sneg pobelil naravo, v naša srca se je naselil adventni čas, pričakovanje božiča ter novega leta. Naj vam ta čaroben čas prinese čim več zadovoljstva, posebno tistim, ki ste se znašli v stiski. Vsem Vam, drage občanke in občani, pa hvala za zaupanje.

Lepo pozdravljeni!

*Zapisal: Jožef Kocet,
nekdanji župan*

UREDNIŠKI UVODNIK

Spoštovani redni bralci Glasa Občine Turnišče, naključni prebralci občinskih časopisnih strani in ostali občani!

Polletje je spet naokoli in zopet je do Vas segel naš (G)glas. Ko smo nazadnje prebirali aktualne informacije iz našega okolja, nas je toplo grelo poletno sonce, zdaj pa nam je zima pokazala zobe in za vzorec natrosila nekaj snežink. V hladnih dneh naj nas grejejo dobre misli in upajoče želje – in to na vseh ravneh našega življenja: osebni, družinski, poklicni, lokalno-družbeni ...

Zaključek koledarskega leta prinaša trenutke, ko se zazremo na prehojeno pot, vrednotimo in ocenjujemo delo, dosežke, uspehe, hkrati pa kujemo načrte za prihodnost, si zastavljamo nove cilje, strmimo k novim izzivom.

Člani dosedanjega odbora za občinsko glasilo upamo, da smo Vam s črko in sliko v šestih izdajah glasila ponudili oris družbenega in družabnega dogajanja v naši občini. Hvala vsem, ki ste se s prispevki odzivali na naša vabila.

Vse dobro v letu, ki prihaja ... in ostanite zvesti bralci Glasa Občine Turnišče.

*Zapisala: Danijela Apatič,
odgovorna urednica*

4. OBELEŽENI PRAZNIK OBČINE TURNIŠČE

V čast občinskemu **prazniku Občine Turnišče**, za katerega je bil na osnovi pričevanj cerkvene zgodovine ter same zgodovine našega kraja določen z občinskim sklepom **datum 16. november**, se je tudi letos zvrstilo veliko prireditev in dogodkov.

Ob že tradicionalnem spremljevalnem programu obeleževanja občinskega praznika v mesecu novembru, je letošnje sovpadalo s še enim pomembnim dogodkom – lokalnimi volitvami. Tako je Občina Turnišče svoj praznik praznovala v krogu dveh pomembnih osebnosti – prejšnjega župana, **g. Jožefa Koceta**, in novoizvoljenega župana, **g. Slavka Režonje**.

Uvod v spekter raznovrstnih občinskih prireditev je naredil dobro obiskani **Slomškov večer v Renkovcih**, ki se je odvijal v nedeljo, **7. 11. 2010**. Letošnji Slomškov večer se je vsebinsko ujemal z njegovim poimenovanjem, saj je nudil ponazoritev življenja in dela sv. Antona Martina Slomška.

V četrtek, **11. 11. 2010**, se je pred občinsko stavbo odvijalo že prav tako tradicionalno martinovanje v organizaciji Vinogradniško-sadarskega društva. **Martinovanje** je spremljal kratek program šolskega podmladka z zanimivo humorno točko, nastop FS ter pevk ljudskih pesmi domačega KD in, kot prejšnja leta, sosednje vinogradniško društvo iz Dobrovnika s pristnim škofom Martinom in njegovo glasbeno spremljavo. Za okrepcilo so bili na voljo degustacija

vin in dobrote Društva kmetič Turnišče. Veseli dogodek ob prazniku sv. Martina pripravljajo že tradicionalno tudi v **Gomilici**. Letos so ga izvedli v soboto, **13. 11. 2010** pri Vaško-gasilskem domu.

Ena izmed dveh prireditev, ki ju je v okviru letošnjega občinskega praznika pripravil **Klub mladih Turnišče**, je bilo **potopisno predavanje** z naslovom **Gana – Afrika za začetnike**, ki je potekalo v **petek, 12. novembra 2010**, v mladinskih prostorih na Prešernovi 4. Zahodnoafriško državo Gano sta podrobneje predstavila Marko Fišer in Romana Jeneš, ki sta lansko leto v enem mesecu prepotovala celotno Gano, ki velja za eno izmed najbolj mirnih in razvitih držav na črni celini. Dogodek je privabil več kot 40 obiskovalcev, ki so do zadnjega kotička zapolnili mladinske prostore. Po atraktivni predstavitvi popotovanja s fotografijami in kratkim filmčkom ter obilo zanimivih anekdot in dogodivščin, so sledila še vprašanja obiskovalcev, na katera sta popotnika z veseljem odgovorila. V drugem, neformalnem delu potopisnega predavanja pa je bil na vrsti še sproščeni klepet, kjer so si lahko obiskovalci ogledali nekatere spominke iz Afrike in se okrepcali z jedmi in pijačo, ki je značilna za Gano. Poleg sokov ananasa in manga je bilo na voljo še sveže in suho sadje, pripravljeno na afriški način.

Občinsko praznovanje je zaokroževala **razstava kupinarstva iz Renkovcev**, ki je v prostorih **Kulturnega doma Turnišče** nudila ogled **14. in 21. 11. 2010**.

Osrednja slovesnost ob občinskem prazniku se je odvijala v **nedeljo, 14. novembra, ob 15. uri v Kulturnem domu**. Program so popestrile pevske skupine oz. pevci ljudskih pesmi iz Renkovcev, Turnišča, Nedelice in Gomilice ter nastop učencev Glasbene šole Lendava. Kot je na omenjeni prireditvi običajno in primerno, sta bili podeljeni tudi nagradi za izjemne uspehe – Urošu Markoju kot zlatemu maturantu ter Robiju Markoju za dosežke na športnem, strelskem področju.

V **Vaški dvorani Občine Turnišče** je bila **na sam praznik občine ob 18. uri slavnostna seja Občinskega sveta Občine Turnišče**, katero sta s kratkim programom popestrila nastopa Vinogradniškega kvinteta ter učencev Glasbene šole Lendava.

Praznovanju je pridala pečat tudi **otvoritev prenovljenih športnih objektov OŠ Turnišče** – tako zunanjih igrišč kakor telovadnice. Omenjeni dogodek se je odvijal v **petek, 19. 11. 2010**, s kratkim programom osnovnošolcev, sledil mu je še en športni – že tradicionalni dogodek – **Dogarjev memorial**, torej turnir v malem nogometu v telovadnici turniške šole.

Zadnji dogodek v okviru letošnjega občinskega praznika je v mladinskih prostorih pripravil **Klub mladih Turnišče**. V **soboto, 27. novembra 2010**, je na Prešernovi 4 potekal **Večer družabnih iger**. Več kot 20 udeležencev, predvsem mladih, je igralo družabne igre, kot sta človek ne jezi se in šah, poleg tega pa še igre s kartami, kot sta šnops in enka. Najbolj pestro pa je bilo dogajanje za poker mizo, ki je bila najbolj zasedena. V tej vse bolj popularni igri so na način Texas holdem udeleženci igrali vse do poznih večernih ur.

Občinski praznik je praznik vseh nas – občanov. Praznujmo in obeležujmo ga skupaj, ponosno in z veseljem.

Zapisa: Danijela Apatič

PRENOVE IN ZAMENJAVE KOTLOV KOLIKO LAHKO PRIHRANIMO ZA OGREVANJE

Dajatve pri kurilnem olju se bodo občutneje povečale.

Ali ste vedeli, da v slovenskih gospodinjstvih prevladujejo zastareli in večinoma predimenzionirani kotli za ogrevanje na kurilno olje, ki so po nekaterih ocenah v povprečju starejši od 15 let? V kar nekaj občinah, kjer so že opravili analize in preglede ob pripravi lokalnih energetskih konceptov, so ugotovili, da so ravno starejši kotli eden izmed glavnih razlogov za visoko porabo energije gospodinjstev in hkrati priložnost, za doseganje velikih prihrankov energije kot tudi denarja, ob hkratnem izboljšanju kakovosti zraka.

Do izgradnje plinovodnega omrežja za zemeljski plin so se investitorji največkrat odločali za sistem ogrevanja na osnovi kurilnega olja. Pri takratnih gradnjah so bile fasade in strehe slabo ali nič izolirane, prevladovala je vgradnja manj kakovostnih in tehnično zastarelih lesenih oken. Danes lastniki pazljivo razmišljajo tako o toplotni izolaciji gradbene konstrukcije, s katero lahko privarčujemo z energijo, kakor tudi o drugih oblikah ogrevanja, ki manj obremenjujejo okolje s škodljivimi

izpusti, so cenovno ugodnejše in energetske varčne. Tudi država se je odločila, da bo podprla ta prizadevanja in poskrbela za subvencioniranje ali kreditiranje naložb tistih občanov, ki se odločajo za ukrepe, s katerimi bodo varčevali energijo.

Med prehodi na ekonomične in okoljsko ustrežnejše energente velja izpostaviti zemeljski plin. Ta je zanimiv za uporabnike, ki se odločajo za novogradnjo ali prenovo, predvsem na tistih območjih, ki že imajo razvejano plinovodno omrežje.

Tudi sami distributerji nudijo odjemalcem, ki se odločajo pri novogradnjah ali prenovah svojih stavb za prehod na zemeljski plin, vrsto ugodnosti: od kreditov z ugodno obrestno mero, do brezplačne izdelave celotnega projekta notranje plinovodne napeljave, brezplačne demontaže z odvozom starih ogrevalnih peči in celo brezplačen obisk strokovnjaka.

Prof. dr. Vincenc Butala iz Fakultete za strojništvo je preračunal, kakšni bi bili učinki, če bi vsaj 30 odstotkov od 160.000 kotlov na kurilno olje, kolikor naj bi jih po nekaterih ocenah imeli v Sloveniji, za-

menjali s kotli na zemeljski plin. Pri zamenjavi starejših kotlov na kurilno olje z novimi kondenzacijskimi kotli na zemeljski plin bi se poraba energije pri posameznemu odjemalcu zmanjšala za 30 odstotkov, emisije CO₂ pa bi se znižale za 94 ton na leto. Po novih predpisih na področju učinkovite rabe energije se pri uporabi plinastih goriv lahko vgrajuje le kondenzacijske kurilne naprave in napredne plinske tehnologije alternativnih sistemov z visokim energetskim izkoristkom.

Če seštejemo od 15 do 30 odstotkov boljši izkoristek sodobne tehnologije plinskih kotlov in v povprečju za 15 odstotkov¹ nižje cene zemeljskega plina, lahko gospodinjstva na letni ravni prihranijo vsaj 30 odstotkov ali več denarja za ogrevanje. Na ta način se vložena sredstva povrnejo dokaj hitro (v nekaj letih), po tem obdobju pa se odjemalci udobno ogrevajo z veliko nižjimi stroški.

Prehod na zemeljski plin pa je še toliko bolj upravičen, ker v prihodnosti ni mogoče napovedati natančne cene kurilnega olja, lahko pa se predvidi smer njenega gibanja. Država je v več dokumentih napovedala, da se bodo dajatve pri kurilnem olju postopoma dvi-

¹ Podatki se nanašajo na povprečje od leta 2005 do danes na območju Mestne občine Ljubljana. Podobna razmerja veljajo tudi drugod po Sloveniji.

govale in do leta 2020 se bo cena kurilnega olja izenačila s ceno pogonskega dieselskega goriva na bencinskih črpalkah. Po trenutnih cenah to pomeni podražitev kurilnega olja za 56 odstotkov oziroma 0,42 evro/l. Razlog za tako politiko je v dejstvu, da kurilno olje zelo onesnažuje okolje. Država želi na tak način zmanjšati njegovo porabo. Zato z odlašanjem odločitve o vgradnji bolj ekonomičnega sistema ogrevanja ne tratimo le časa in energije temveč tudi svoj denar.

Mag. Urban Odar, direktor Gospodarskega interesnega združenja za distribucijo zemeljskega plina, postavlja zemeljski plin za naslednika lesa, premoga in nafte ter predhodnika vodika. Po podatkih Evropske okoljske agencije (EEA) 45 odstotkov prebivalstva Slovenije živi na območjih, kjer je zrak prekomerno onesnažen s prašnimi delci. V Sloveniji je na leto kar 1.700 prezgodnjih smrti zaradi posledic bolezni, ki jih povzročata onesnaženje s prašnimi delci. Poleg tega imajo prašni delci še vrsto drugih negativnih učinkov. Pri uporabi zemeljskega plina pa prašni delci ne nastajajo, zato je zemeljski plin tako tudi v Sloveniji najprimernejši energent za oskrbo v urbanih območjih. Država in občine bi si zato morale prizadevati za čim večji priklop odjemalcev na plinovodno omrežje. To bi vplivalo na boljšo kakovost zraka v lokalnih skupnostih in s tem na izboljšanje bivalnih pogojev in posledično na zdravje prebivalstva.

Ob prenavljanju, obnovi, novogradnji, odločanju o zamenjavi grelnega kotla si uporabne informacije o značilnostih uporabe zemeljskega plina preberite na: www.zemeljski-plin.si.

GIZ - DZP (Gospodarsko interesno združenje za distribucijo zemeljskega plina)

NOV VAŠKO-GASILSKI DOM V GOMILICI

29. 8. 2010 je zapisan v kroniko vasi Gomilica kot dan, ko so se uradno odprla vrata novega vaško-gasilskega doma v Gomilici. V prelepem nedeljskem popoldnevu je vse navzoče pozdravil predsednik KS Gomilica, gospod Stanislav Sobočan. V svojem nagovoru je omenil tudi finančno konstrukcijo projekta.

Odkupna cena vrednosti objekta s pripadajočimi parcelami (stavba stare šole, parcela sedanje, nogometno igrišče) je bila **19.152,93 €** in je bila v celoti plačana iz sredstev KS Gomilica. Prvi obrok plačila je bil poplačan ob podpisu pogodbe, drugi obrok plačila v znesku **4.172,93 €** pa v juniju 2007. Ob

tem je potrebno povedati, da je bil drugi obrok v celoti vrnjen v vas Gomilica v obliki investicije v popravilo kapelice na pokopališču.

Za namene gradnje vaškega doma in nogometnega igrišča je bilo do sedaj porabljenih **195.602 €** – od tega je bil neposredni prispevek iz občinskega proračuna **125.000 €**, ostalih **75.602 €** je bilo lastnih sredstev, ki so bila pridobljena iz raznih virov. Eden izmed teh virov je bilo tudi pobiranje prostovoljnih prispevkov v naši vasi. Čeprav so časi težki, smo se, spoštovani sovaščani, pri zbiranju sredstev odrezali z odliko – do sedaj je bilo zbranih in na račun krajevne skupnosti Gomilica posredovanih **10.643,00 €**. Znesek je zelo blizu pričakovani vrednosti, ki smo jo načrtovali ob sprejemu odločitve – iz tega naslova so bili poravnani izključno namenski stroški, in sicer: izvedbe **strojnih ometov** v višini **5.424 €** in

kleparska dela kleparstvu Horvat v višini **5.882 €**,

kar skupaj znaša **11.306 €** – razlika plačila je bila izvedena iz drugih virov. Ob tem je potrebno

povedati, da je podjetje Kleparstvo Horvat brezplačno namestilo pločevinasto zaščito nad napuščem na stopnicah – vrednost del je cca. **650 €**, za kar se g. Horvatu iskreno zahvaljujemo. Na objektu zaradi pomanjkanja denarja manjka zaključni sloj fasade in tudi notranjost potrebuje še vlaganja, vendar je vseeno ocenjena vrednost objekta po finančnih kriterijih veliko višja, kot je vrednost vloženih sredstev – za nas vaščane pa lahko rečemo, da je neprecenljiva. Potrebno je poudariti, da so poravnane vse zapadle obveznosti, vključno s fasado in kleparskimi deli.

Ob spremljavi ansambla Metulj so se predstavili mejniki v razvoju šolstva v vasi Gomilica, g. Boris Kučko je spregovoril o življenju in delu župnika Danijela Halasa, po katerem je poimenovana spominska soba. Sledila je blagoslovitev, ki sta

jo opravila župnik, g. Robert Brest, in župnik iz Bogojine, sicer vaščan Gomilice, g. Stanko Zver.

Po uradni otvoritvi so si prostore in razstavo, ki so jo pripravila društva, ogledali župan, g. Jožef Kocet,

predsednika KS Renkovci in KS Nedelica, g. Igor Flucher in g. Ivan Prša, ter člani Sveta KS Gomilica.

Zapisali: člani Sveta KS Gomilica

JESENSKA BUČKINA POČITNIŠKA ŠOLA NA TURNIŠKI OSNOVNI ŠOLI

Če ti je bilo dolgčas, če si imel počitnice in če si slučajno še turniški osnovnošolec, si lahko en jesenski počitniški dan preživel drugače, in to v šoli – pa še zabavno je bilo. Imeli smo namreč že tradicionalno Bučkino počitniško šolo. O njej se nam je zapisalo: ge. ravnateljici, učiteljem mentorjem, mladim novinarjem, pa še vsak, ki je bil tam, je lahko kaj povedal. Ponujamo vam v branje:

Najprej – lepo po vrsti, beseda ge. ravnateljice Melite Olaj:

KAJ JE BUČKINA POČITNIŠKA ŠOLA ...

IN LETOŠNJA BUČKINA POČITNIŠKA ŠOLA ...

Na pobudo aktiva naravoslovcev je v lanskem šolskem letu živela Bučkina počitniška šola. Na začetku je bila ponujena samo učencem predmetne stopnje, pozneje pa smo zaznali, da je tudi na razredni stopnji zanimanje veliko, saj med počitnicami naši učenci nimajo možnosti udeleževati se različnih izvenšolskih dejavnosti. V okviru Bučkine počitniške šole so ponujene različne delavnice, v katere se učenci vpisujejo glede na svoje interese.

Letos je bilo organiziranih 10 delavnic, ki so temeljile predvsem na športnih aktivnostih in ročnih spretnostih. Delavnice je obiskalo 97 učencev (36,5%). Imeli so organiziran prevoz in malico. Učenci so pri delu uživali, bili so ustvarjalni, saj so

delali na področjih, ki jih veselijo in zanimajo, pa se velikokrat zgodi, da ob šolskem delu zmanjka časa za te dejavnosti ali pa ob obilici vsega pozabijo na njih.

Pri vodenju nekaterih delavnic so nam tokrat pomagali tudi zunanji sodelavci, ki so aktivnosti popestrili še s svojega zornega kota. Obiskal nas je tudi novinar Vestnika, g. Bojan Zdravec, ki je reportažo o delu predstavil na spletni strani »Pomurje.si«. Ob zaključku dneva smo se zbrali v telovadnici, kjer je vsaka skupina predstavila svoje delo. Zadovoljni in s prijetnimi občutki smo se poslovili. Polepšali smo si enega od počitniških dni.

Ob tej priložnosti bi se zahvalila vsem mentorjem in delavcem šole, ki so se potrudili, da je bil dan uspešno

in kvalitetno izveden. Zahvala velja tudi zunanjim sodelavcem: ge. Simoni Koncut (badminton), g. Urošu Maučecu (video delavnica) in ge. Lidiji Zver (aerobika), ki so nam bili pripravljene pomagati, motivirati učence in jim posredovati različna znanja s svojih področij.

Jesensko Bučkino počitniško šolo smo uspešno zaključili in že smo z mislimi v zimskih počitnicah in načrtovanju zimske počitniške šole. Morda se ukvarjate s kakšnim zanimivim konjičkom, ki bi pritegnil mlade, pa bi ga želeli predstaviti? Vabimo vas k sodelovanju.

Melita Olaj,
ravnateljica OŠ Turnišče

POTEM: BILO JE RAZBURLJIVO ... Ne verjamete? Zamudili ste nič manj kot 10 delavnic, celoooo

DELAVNICO EKONOČ ČAROVNIC

...

Noč čarovnic izvira iz več kot 2000 let starih keltskih običajev. Za Kelte se je novo leto začelo prav s 1. novembrom. Ta dan naj bi označeval prehod iz svetlega, sončnega in rodovitnega obdobja v obdobje mraza in teme.

V delavnici smo iz naravnih materialov izdelovali čarovniške pripomočke, in sicer: buče z grozečimi očmi in usti; bele duhove, ki smo jih kaširali iz belega klobučnega papirja; ogromne pajke s kosmatimi tačkami

in gibljivimi očmi; mumije, ki so bile zavite v povoje, ter okrogle krvave oči iz bele modelirne mase. Iz vseh izdelkov smo nato naredili razstavo v šolskem ekokotičku. Skupina je štetla 22 učencev iz 4., 5. in 6. razreda. Z delavnico smo bili zelo zadovoljni. Za vse, ki jih zanima čarovništvo, priporočamo knjigo Vodnik za čarovniške vaje. Hudomušna zgodba, polna zapletov in nenavadnih nasvetov, ki jih dopolnjujejo zanimive ilustracije.

Le kaj čarobnega bo v naslednji Bučkini počitniški šoli?

Učenci z mentoricama

... IN DRUGE, KJER SMO RAZGIBALI TELO ... IN PRSTE IN DUHA ...

Nekateri s kolesi. Odpeljali smo se do dobrovniškega tropskega

vrta in si ga ogledali – razkošje barv, vonjav, še posebej pa drugačnega zraka. Vlaga je bilo na pretek. Našega navdušenja pa tudi.

Drugi v gibanju ob glasbi. Bili smo na vadbi aerobike. Z vaditeljico smo ubirali prve korake vadbe, bili spretni pa nerodni, vendar vsi s smehom na ustih. Vse je bila igra – obirali smo jabolka ...

Telovadnica je bila živa. Dekleta so igrala nogomet. Če bi vadila, bi bila enako dobra kot dečki, jih je pohvali menor. One pa so kar zadevale. Gooool in še en goooool!

Na drugi strani. V rokah so bili loparji in žogice. Pozorno poslušanje mentorice, nato pa igranje v parih. Badminton zna biti zanimiv, tudi če si začetnik. Žogica pač večkrat pade

na tla.

Pri nas smo ustvarjali. Lepili, rezali, oblikovali. Učiteljci sta pomagali. Šivali smo denarnice, izdelovali hranilnike v obliki palčkov, pikapolonice, ki kažejo dneve, ure ... Na mi-zah je bilo polno različnega papirja in drugih stvari. Lepo nam je bilo.

Tudi nama. Udeležila sva se delavnice, kjer sva iz majhnih lego kock po načrtih sestavljala različne modele. Še bova prišla. Rada imava tehniko.

Naši prsti so spretni. Iz gline smo

z gnetenjem, valjanjem, rezanjem – modeliranjem oblikovali vaze, lončke. Ko se bodo izdelki posušili in ko bodo žgani, ne bodo nič drugačni kot tisti filovskih lončarjev. Potrudili smo se.

Z mikrofonom v roki. Rade bi javno nastopale, intervjuvale ... skratka bile novinarka. Štiri dekleta smo »letala« po šoli in bila strašno radovedna. Da smo kaj izvedela, kar lahko prebirate tudi vi. Nismo bila sama ...

Fantje za kamero in s fotoapa-

ratom. Posneli in fotografirali smo, kar se je dogajalo. Imeti moraš ostro oko in mirno roko, da kaj nastane ...

... IN NI ŠE KONEC – sledi (obljublamo) nadaljevanje ...

... zapisalo, zareklo se nam je – mladim nadebudnežem, še posebej tistim iz razredne stopnje, ki smo prevladovali. Po naših izrazih, smehu, »bučkasti sproščenosti« se bo še dogajalo. Mi bomo zraven ... morda tudi z vami.

Zapisa: Nežka Ritlop, učiteljica na OŠ Turnišče

NAŠ PLANET ZEMLJA – NAVODILA ZA UPORABO

Ob evropskem dnevu jezikov smo se z devetošolci Jan Herman, Dolores Horvat, Darko Kolar, Jelica Pantović in Sandi Režonja v Mariboru na Filozofski fakulteti predstavili projekt z naslovom Bamba-kokosland z namenom opozoriti na današnji način življenja, ki je začinjen s hrupom, kopičenjem oblačil blagovnih znamk, hitro pripravljeno hrano, onesnaževanjem okolja s plastično in drugo embalažo. Ja, takšno se nam včasih zdi »cool« življenje, obožujemo hitro pripravljeno hrano, ki se skriva v plastičnih lončkih, papirnatih kozarcih ... Kdo od mladostnikov bi šel v trgovino s cekarjem, ko pa je plastična vrečka

enostavnejša. Nekaj se je že premaknilo v naših glavah, saj smo se iz zgoraj omenjenega sveta umaknili na namišljen otok, kjer sta človek in narava povezana, dihata skupaj in bivata v sozvočju. Predstavitev projekta je bila uspešna, saj nas je strokovna žirija nagradila s prvim mestom in z izletom v prestolnico Avstrije, občinstvo pa nas je uvrstilo na drugo mesto. Tako smo se v soboto, 6. 10. 2010, v zgodnjih jutranjih urah odpravili na Dunaj, kjer nas je posebej navdušil živalski vrt. V tropskem vrtu smo si z zanimanjem ogledali tropsko rastlinje in različne živali. V večernih urah smo se polni vtisov vrnili domov. Seveda nismo

pozabili na sporočilo naše naloge, ki naj ne ostane zapisano le na listu papirja, ampak naj zaživi in spremeni naš odnos do planeta Zemlje.

Zapisa: Milena Mertik

KOSTANJEV PIKNIK PODALJŠANEGA BIVANJA

V okviru podaljšanega bivanja smo na OŠ Turnišče organizirali kostanjev piknik za učence in njihove starše. Tako smo se v četrtek, 21. oktobra, zbrali učenci, starši in učitelji podaljšanega bivanja na šolskem dvorišču ob ognju, pečenju kostanjev in jabolok. Dobro razpoloženi smo skupaj preživeli lep sončen popoldan.

Zapisa: učiteljci PB OŠ Turnišče

REVŠČINA V SVETU IN PRI NAS – O PROJEKTU NA OŠ TURNIŠČE

Opaziti nekoga, ki ima manj ali celo nič za preživetje, je v času, ki bolj kot kdajkoli prej kaže obraze egoizma in različnih nekontroliranih oblik hlastanja za nečim in nekom, je še posebej težko. Nečesa ali nekoga preprosto več ne znamo videti, če se tega ne učimo ali če nam tega niso privzgojili doma. Zato je vzgoja k solidarnosti in humanosti ena od temeljev, ki se jih loteva tudi šola.

Na OŠ Turnišče že tretje leto izvajamo v okviru Ekošole projekt Revščina v svetu in pri nas z namenom, da bi se učili gledati vse ljudi, da bi brez zgražanja in negodovanja prostovoljno nekomu priskočili na pomoč po svojih močeh. Skozi šolsko leto izvedemo različne dejavnosti. Prvi dogodek smo izpeljali 13. 10., ko smo ob svetovnem dnevu boja proti revščini (17. 10.) gostili predsednico Župnijske Karitas Turnišče, go. Danico Kocet, in pripravili razstavo naših del na temo revščine. Še si jo lahko ogledate na šolskih hodnikih v drugem nadstropju.

Ob srečanju s tretješolci in devetošolci smo skozi razgovor z gospo

Kocet začutili, da je treba pomagati tudi doma – da so med nami taki, ki komaj živijo.

Devetošolki sta zapisali:

KARITAS V ŽUPNIJI TURNIŠČE

O delovanju le-te nam je pripovedovala na skupnem srečanju s tretješolci in nekaj devetošolci ga. Danica Kocet, voditeljica oz. predsednica Karitasa v naši župniji. Rade volje se je odzvala našemu povabilu v okviru projekta REVŠČINA V SVETU IN PRI NAS in 13. 10. 2010 eno šolsko uro prebila z nami.

Prostovoljna, humanitarna organizacija Karitas v naši župniji, občini že okrog 20 let nudi pomoč tistim, ki jo potrebujejo. V vsaki vasi sta po dva ali več predstavnikov, ki pomagajo pri tem plemenitem in prostovoljnem delu. Ljudje v stiski gredo k njim, ali pa kar predstavniki sami ponudijo pomoč. To je tiha pomoč. To pomeni, da ne razglašuje, komu so pomagali, oz. s strani pomoči potrebnih ljudi, da ne govorijo, če so prejeli pomoč Karitasa, ker je to vseeno neprijetna resnica,

če si reven, in se še vedno smatra kot tabu. Revne ljudi je pogosto sram, da so se znašli v stiski.

Revščine v naših krajih se nismo niti tako zavedali, dokler nam gospa Danica ni povedala, da se je na eno izmed njihovih dobrodelnih delitev hrane odzvalo kar 320 ljudi. Vsi smo bili začudeni, ker nihče od nas mladih ni pričakoval, da toliko ljudi okoli nas »tako množično napada« revščina. Organizacija pa ne deli le hrane, temveč tudi obleke, ki jih sicer lahko prispevamo vsi, hrano pa prispeva Škofijska Karitas oz. EU iz zaloga. Organizacija po potrebi plačuje tudi razne položnice, šoloobveznim otrokom šole v naravi, malico, če starši oz. skrbniki tega niso zmožni zaradi prenizkih dohodkov.

Ljudje so pomoči zelo veseli, kajti že samo moka, mleko, riž, sladkor in testenine, kar vsebuje paket hrane, lahko družini zelo olajšajo preživljanje iz meseca v mesec. Hrana ponavadi delijo dvakrat na leto.

Karitas je še posebej dejaven v nekaterih mesecih: decembra se še posebej obrnejo na otroke in jim poleg osnovnih živil razdelijo še sladkarije. V decembru poteka med drugim še akcija Treh kraljev. Denar, ki se tam zbere, je namenjen lačnim otrokom. Denar se zbira tudi v cerkvi, v decembru in skozi celo leto. V adventen času prav tako izdelujejo adventne venčke, ki jih prodajajo v cerkvi, denar pa gre za pomoč ljudem v stiski. Skozi celo leto zberejo približno od 1200 do 1500 €, kar je za našo majhno župnijo zelo dosti. Občina poleg tega prispeva še od 500 do 700 € na leto.

Med poletjem plačujejo letovanja za otroke, da jih lahko čim več uživa poletje na morju.

Ne pozabijo pa tudi na starejše

Ljudi, ki jim v današnjem času ni lahko. Večkrat na leto (postni, adventni čas, v juliju) organizirajo srečanja zanje ali pa grejo na obisk k starejšim ljudem. Pogostijo oz. obdarijo jih s sokovi, pecivom, sadjem in ob praznikih še z voščilnicami.

V naši občini je taka podobna humanitarna organizacija še Rdeči križ. Ja, pa gasilci že spadajo k humanitarnim dejavnostim!

Ljudje smo pomoči potrebni. Živimo v skupnosti, zato je naša moralna dolžnost, da si pomagamo. Karitas je le en način, kako lahko to storimo. Ljudje v stiski živijo tudi v Sloveniji, tudi v Prekmurju, tudi v naši občini oz. župniji. Pomagajmo si ...

To smo med drugim začutili vsi

mladi – tisti mlajši kot mi – ob srečanju z gospo Danico Kocet.

Jelica PANTOVIČ, 9. b

Sedim. Prepuščen sem zvoku vetra in naletavanju snežink. Gledam mimoidoče, kako hitijo in stegujejo roke v klobuk. Pogledam vanj in vidim okrogle reči. Zlate so ... Uporabim jih in v usta nesem kupljeno. Zvečer se temperature spustijo pod ničlo, jaz pa še vedno sedim, le da tokrat za večno ... JAZ REVEŽ.

Nika Köveš, 9. a

Svoje poslanstvo pomagati bomo nadaljevali tudi v zimskih mesecih – trenutno zbiramo, učenec in delavci, svoj evro, ki ga bomo darovali v humanitarne namene.

Akcijo bomo zaključili na miklavževu, ko bomo dogodek temu primerno obeležili.

Pa ne gre zgolj za denar – gre za srce, da bi tako kot Mali princ – pa naj bo še tako zljajnan in obrabljen citat – »znali gledati s srcem«. To je cilj, ki se mu želimo čim bolj približati.

Ene stvari pač ostanejo večne – biti človek do človeka je že ena takih. Še posebej, če je ta drugi v stiski. Pridružite se nam in nam pomagajte odpravljati vse oblike revščine. Pa ne zato, da bomo izpolnili neke zahteve nekega projekta, ampak, ker resnično tako vidimo in čutimo ...

*Zapisala: Nežka Ritlop,
vodja projekta na OŠ Turnišče*

OD BRSTA DO PLODU

Okolje je svet, ki nas obdaja, kateremu se prilagajamo in se čustveno navezujemo nanj. Okolje, v katerem živimo, vpliva na naš duhovni svet, zato ima naravno okolje pri razvoju učencev velik pomen. Da bi učenec postal aktiven soude-

leženelec dogajanja v okolju, mora biti deležen naravoslovnega opismenjevanja, ki poteka v naravnem okolju.

Tudi v letošnjem šolskem letu smo se učiteljice prve triade na OŠ Turnišče odločile za sodelovanje v

projektu Zgodnje naravoslovje. V bližnjih sadovnjakih spremljamo spremembe na jablanah. Učenci na ta način pridobivajo izkušnje, katere bi težje, če bi dejavnosti izvajali samo v razredu.

*Zapisala: Smiljana Žalik,
učiteljica na OŠ Turnišče*

Jabolko

*Jabolko na veji visi
in se nam smeji.
Hladen veter ziblje veje,
jabolko zazebe.
Sadež se razjezi
in na travo odleti.
Fantek prihiti
in z jabolkom odhiti.
Juhuhu, kako okusna si ti,
kar polna vitaminov si!*

Učenci 3. a

»NAŠ VRTEC TURNIŠČE HIŠA IGRE JE ZA OTROKE VSE, NAŠE DROBIŽEKE«,

je zapisano in pogosto zapeto v EKO HIMNI NAŠEGA VRTCA – VRTCA TURNIŠČE.

Da, zares je prava HIŠA IGRE UČENJA, HIŠA UČENOSTI, HIŠA USTVARJALNOSTI.

Za otroka v zgodnjem otroštvu in odrasle, ki ga obkrožamo preko iger sproščanja, iskanja, ugotavljanja, odkrivanja, preizkušanja, poizkušanja, spoznavanja, ustvarjanja, iger vlog, družabnih iger ... in dela ob vpletenosti v vsakdanje življenje.

Beseda IGRA zveni tako igravno, lahko, spevno, poskočno ... in še kaj. Pot do tovrstne igre pa zdaleč ni tako lahkotna in enostavna kot se zdi in sliši, saj jo je potrebno podkrepiti s trdnimi temelji, ki slonijo na pristnih, čutečih, odkritosrčnih in visoke stopnje spoštovanja vrednih medsebojnih odnosih.

Le pričakovan, spoštovanja, topline, upoštevanja vreden in viden, slišan ... otrok je pripravljen za sprejemanje in oddajanje moči doživetij, spopadanja s pravili ravnanj, nadgradnje izkušenj s spoznanji, ki šele ob mnogokratni ponovitvi, doživetju, prevzetosti ... vodijo v naučenost, samostojnost, ustvarjalnost. Zato je še kako pomembno poznavanje posameznega otroka in s tem spopadanje z različnimi strokovno podkovanimi pristopi k

njemu, ob vodenju skozi teoretska ozadja področij dejavnosti. Biti Delavec vrtca Turnišče je čast brez oblasti, čast služiti otroku – najbolj odkritemu in pravičnemu »konstruktivnemu kritiku«, ki ti je sposoben z neverbalno in verbalno govorico povedati več kot vsi paragrafi, prazne zguljene fraze o kvalitetnih in manj kvalitetnih delovnih delavcev.

Biti delavec vrtca, predvsem našega vrtca Turnišče, je čast, čast opravljati vse oblike dela pred otroki, med otroki, za otroke v vseh poklicnih profilih, saj otroku vsak trenutek bivanja ob nas in z nami predstavlja vzgojni moment, ki smo se ga še kako dolžni zavedati vsi zaposleni v vrtcu.

Biti vzgojitelj otrok v zgodnjem otroštvu pomeni biti strokovnjak, izumitelj in ustvarjalec na področjih GIBANJA, JEZIKA, UMETNOSTI, NARAVE, DRUŽBE, MATEMATIKE v prepletu s psihologijo in pedagogiko, BITI torej dober psiholog, pedagog, plesalec, telovadec, pevec-muzikant, igralec, komunikolog, govorec, družabnik, naravoslovec, perfekcionista, in še v eni osebi na delovnem mestu, doma pa v vlogi družinskega člana, partnerja, enega od staršev ...

Delo s predšolskimi otroki je torej strokovno delo za vsak profil poklica, zajetega v delovanje vrtca kot institucije, delo ki se ga ne more in ne sme uokviriti in posplošiti v recepte in tudi ne v skupno veljavne rešitve, ki bi bile enako dobre za vse otroke.

BITI z otrokom, za otroka, ob otroku v njegovem zgodnjem

otročtvu pomeni biti vsak trenutek na pravem mestu in maksimalno dosegljiv odrasli.

Kako močno vlogo ob izpeljavi širše zastavljenih dejavnosti ima sleherni zaposleni v našem vrtcu, ste starši in odrasli v naši ožji in širši okolici že lahko doživeli ob načrtovanju, pripravah in izpeljavi izvedb VOZIČKARIJAD, CICITELOVADBE, PREHAJANJ MED ODDELKI, USTVARJANJ IN SOUSTVARJANJ LUTKOVNIH PRIZOROV, VRTIJAD, SREČANJ OTROK IN SPREMLJEVALCEV V GIBALNIH DELAVNICAH v sklopu projekta BAMBINI ob poteku roditeljskega sestanka ... vse do KOSTANJEVEGA DNE. Velik doprinos k cenjenju poklica vzgojiteljice je ravno v takih in podobnih družinjah, ko je otrokov odrasli spremljevalec od doma enakovreden akter, soigralec, analitik življenja in dela v vrtcu in zato naj bo cenjen in razumljen.

Bili so časi delovanja Vrtca Turnišče v sklopu Zavoda Lendava v domačem vrtcu pa še kdaj v katerem drugem, ko smo bile kar deklice za vse, od opravljanja del pedagoškega delavca v rednem delavnem času do opravljanja dela vodje, hišnika, kuharice – pred in po de-

lovnem času. Ne moremo si predstavljati, kaj bi bilo z nami in našim vrtcem, če nas ne bi vzela pod okrilje Zavoda OŠ Turnišče naša osnovna šola z razumevajočim in na predšolskem področju izzivov polnim vodstvo šole in Občina Turnišče kot ustanoviteljica skupnega zavoda. Kako močan in vsestranski je doprinos skupnega pedagoškega vodenja ...

In zato mi toliko bolj spoštujemo in častimo vse živo v nas, v otroku, v ožjem in širšem okolju upoštevaje in koriščenje vse specifikke dela in delavnih mest v našem vrtcu. Če zamolčimo poklicne zdravstvene tegobe, ki se nas lotevajo, nam poklic vnaša mladostno razposajenost ... Je že tako, da naš glas o kvaliteti, strokovnosti ... vrtca seže prej v deveto vas, širom po Sloveniji, kot je slišan v sami v občini, saj kljub vsemogočim, pa tudi nemogočim udejstvovanju, ustvarjanju, izsto-

panju nismo deležni pohvale kot smo je željni – ne kot čez štirideset let stara inštitucija, kaj šele kot delavke z čez sedemintridesetimi leti delovne dobe. Skoraj nima smisla opredeljevati vse novitete, s katerimi smo se spopadali, jih izpeljali in uvajali zaposleni v našem vrtcu in jih dokazovali pred širšim avditorijem kar na nivoju združenja vrtcev Slovenije, pa naj vseeno naštejemo vsaj nekatere, kot npr. promoviranje preko člankov v strokovnih revijah in glasilih, nastopi otrok na prireditvah, izvajanje obogatitvenih programov in pridobivanje priznanj za uspešno organiziranje in vodenje krožkov, delavnic, srečanj, izvajanje predstav, prireditev ...

Kaj pridobiva otrok in kolektiv vrtca ob vključevanju po več kot deset kandidatov za opravljanje praktičnih pristopov k delu vzgojitelja. Lahko se poimenujemo kar vzorčni vrtec, vzorčni delavci, saj

smo in znamo biti tudi sami sebi v spodbudo, v opomin, v povečano storilnost do onemoglosti.

Žal »inštanca« v občini vse preveč izpostavlja samo finančne vložke, podražitve, izgube vrtca kot neko mrtvo tvorino, materialno dobro, ki oživi šele ob prizadevnih delavcih in nadebudnih, radovednih, vedoželjnih otrocih.

Zato pa za nas še kako velja rek in ob enem svarilo, če si sam ne boš priznaval svojih kvalitet, ti še BOG ne more pomagati, kaj šele širši krog ljudi – razen staršev, starih staršev, zunanjih sodelavcev, kandidatov, pa še vodstvo zavoda, da o naših pobožnih željah, v vseh navedenih vlogah odraslih biti viden, slišan, pričakovan in upoštevan sploh ne govorimo. Še dobro, da nam to priznava Zavod za šolstvo, Gimnazija Ljutomer, Pedagoška fakulteta Ljubljana in Maribor.

SPOŠTIVANI OTROCI sedanjih in bodočih generacij: želimo vam vrtec po vaših potrebah in merah, vrtec otrok-raziskovalcev preko čim več čutil hkrati, vrtec srečnih, zadovoljnih drobižkov in pokončnosti, iznajdljivosti vam in ne vsemogočim nalogam predanih odraslih.

DRAGI STARŠI! želimo vam vrtec v skladu s potrebami vaših otrok in vaših družin, vrtec, naravnano na posameznega otroka, vrtec dobrovoljnih in zadovoljnih delavcev s primerno mero medsebojnega upoštevanja, cenjenja, spoštovanja.

DRAGI DELAVCI VRTCA! ŽELIMO VAM:

Vsega vloženega truda tako ali drugače ovrednoteno delo.

Veliko pozitivnih, zvedavih, ustvarjalnih reakcij in poklonov otrok.

Polno mero odobravanja vrednih, realno analiziranih in v pohvalo ovitih realizacij TEM in PROJEKTOV s strani staršev, sodelavcev.

Dovolj možnosti za zadovoljevanje potreb PO BITI opažen, pričakovan, viden, slišan, pa vedno prej pohvaljen kot pograjan.

Vrtec, cenjen po kvalitetah in kvantitetah brez izpostavljanj težav, vrtec, v katerem boste delavci seznanjeni z vsem, kar se vas dotika – ne s preveč, vsekakor pa tudi ne s premalo informacijami.

Veliko odraslih, kompetentnih, konstruktivnih kritikov med sodelavci, s katerimi boste eden drugemu za spodbudo in zagon ter soustvarjalci ugodne, toplote in čutnosti polne klime zase in za druge.

Veliko razumevanja polnega druženja z vodstvenimi in vodilnimi organi zavoda in občine.

... z vsem navedenim sem iskreno želela, v svojem imenu in v imenu odhajajočih sodelavk Slavice Lutar in Cecilije Gajšek Koren v zaslužni pokoj, prikazati vlogo in vsestranski pomen delavca vrtca in opozoriti na specifične profile, ki jih še sami težko ozavestimo in priznavamo, kako si jih pa naj predstavlja nekdo izven vrtca.

Pripis: Pa še vsem v vrtcu Turnišče, v Zavodu OŠ Turnišče in Občini Turnišče

!VSE DOBRO, NAJBOLJŠE NAJBO, KAR NOVO LETO 2011, brez nas, za vas še samo SPOMINČIC, PRINESLO VAM BO!«

Zapisa: Jožefa Režonja, vzgojiteljica vrtca Turnišče

ZLATI MATURANT UROŠ MARKOJA

Tudi na letošnje splošno maturo so se podali številni mladi iz Občine Turnišče. Najuspešnejši med njimi je bil Uroš Markoja iz Turnišča, ki je postal zlati maturant in tako nadaljuje tradicijo zlatih maturantov iz Občine Turnišče. Uroš se je že dodobra zakorakal v študentsko življenje v Ljubljani, kjer študira fiziko.

Si pričakoval takšen uspeh na maturi?

Gledano skozi oči vseh štirih let mojega gimnazijskega izobraževanja bi lahko na hitro odgovoril, da sem pričakoval takšen uspeh na maturi. Toda zaradi vse nervoze, zmede in negotovosti, ki jih prinaša maturitetni čas, je pojem uspeha na maturi kaj hitro postal bolj želja, kot kaj drugega. V času pisanja testov, ko se praktično v tednu in pol odpišejo testi iz vseh predmetov, namreč zaradi vseh oteževalnih dejavnikov iz okolice, zelo pogosto pade koncentracija. Takrat odigra ključno vlogo znanje, ki se je skozi vsa štiri leta, tudi preko iskanja nekoga presežka znanja na tekmovanjih, dodobra vtisnilo v spomin.

Kateri predmet se ti je zdel na maturi najtežji in zakaj? Kateri najlažji in zakaj?

Kot človeku, ki me zanimajo predvsem naravoslovne vede, mi je največji zalogaj na maturi predstavljala slovenščina. To težavnost mi je bolj kot neka objektivna težavnost tega predmeta na maturi predstavljalo dejstvo, da me ta snov (predvsem slovnica) nikoli ni prav zanimala in da se je bilo zaradi tega toliko težje spraviti k učenju. Po drugi strani pa mi je zaradi podobnega razloga najlažji predmet na maturi predstavljala fizika, ki me je že od začetka mojega srednješolskega izobraževanja zelo zanimala in kateri sem poleg matematike in kemije posvečal veliko svojega časa.

Gledaš na uspeh na maturi kot nagrado za delo v četrtem letniku ali kot nagrado za delo skozi celoten srednješolski čas? Zakaj?

Na uspeh na maturi gledam kot na nagrado za ves trud in delo skozi vsa štiri leta in hkrati tudi kot na priznanje mojim sposobnostim. Izkazalo se je namreč, da samo s trdim delom v četrtem letniku ni moč doseči takšnega uspeha na maturi. Vsi, ki smo postali zlati maturanti na Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru, smo namreč svoje znanje in sposobnosti vsako leto znova in znova dokazovali na raznih regijskih in državnih tekmovanjih, kjer smo zastopali našo šolo. Tako smo pridobili veliko znanja, ki je segalo preko učnega načrta in s tem hkrati utrjevali tudi osnove, pridobljene pri pouku, ki so tako kaj kmalu predstavljale le še temelje za pridobivanje novih znanj. Ta uspeh na maturi je tako po eni strani tudi odraz vseh uspehov, ki ostanejo bolj ali manj skriti znotraj šolskih zidov in ne pridejo do ušes širšega kroga ljudi. Zaradi tega me še po-

sebej veseli dejstvo, da so vsi, ki so želi uspehe na raznih tekmovanjih skozi vsa štiri leta, na koncu postali tudi zlati maturanti.

Kaj se ti je najbolj vtisnilo v spomin iz tvojega srednješolskega življenja? Zakaj?

Prav gotovo so se mi v spomin iz mojega srednješolskega življenja najbolj vtisnili vsi tisti zabavni trenutki, ki sem jih doživel skupaj z mojimi prijatelji. Vsi tisti izleti v Rim, London, Salzburg, Španijo, zabave pa tudi razni zabavni dogodki pri pouku, ki so popestrili marsikatero uro in velikokrat tudi profesorja spravili v smeh ali na rob živčnega zloma. To so vsi tisti trenutki, ki formalno ne odigrajo nobene pomembne vloge v našem življenju, pa se nam vendarle za vedno vtisnejo v spomin in zaradi katerih lahko življenje imenujemo življenje.

Čemu posvečaš svoj prosti čas?

Veliko svojega prostega časa namenim športu, puncu in druženju s prijatelji. Kar nekaj časa preživim tudi za televizijo in računalnikom ter velikokrat odigram kako partijo šaha z bratom Borisom.

Za kateri študij si se odločil in zakaj?

Odločil sem se za študij fizike. Že od začetka gimnazijskega izobraževanja sta me fizika in matematika zelo zanimala. Na njiju me je privlačilo predvsem dejstvo, da sta kot vedi v celoti dosledno zgrajeni na nekih osnovnih intuitivnih logičnih povezavah in dokazih, izpeljanih iz teh logičnih povezav. Čeprav je cel svet in vso mišljenje v bistvu zgrajeno na teh logičnih povezavah (ki jih zaradi obširnosti pojmov večina ved zanemarja), pa le fizika in matematika izmed vseh

ved ohranjata to prvinskost logike. Takoj mi je bilo všeč dejstvo, da mora biti vsak pogled na matematični ali fizikalni problem logičen in vsaka rešitev logično razumsko utemeljena. Niso mi bili namreč všeč predmeti, pri katerih so bili podatki podani kot neke resnice brez pravega ozadja in utemeljitve in se je bilo potrebno te podatke preprosto naučiti na pamet brez prave globlje smiselnosti. Take »piflarske« vede sem vedno dojemal kot nekaj, kar me ne zanima in s čimer se ne želim ukvarjati. Na odločitev za študij fizike pa so pomembno vplivali tudi dosežki na tekmovanjih. Po dveh zlatih priznanjih iz logike in matematike je moja odločitev za študij fizike še podkrepilo doseženo zlato priznanje na državnem tekmovanju iz fizike.

Kakšni so tvoji prvi vtisi o študentskem življenju?

Moji prvi vtisi o študentskem življenju so zelo pozitivni. To življenje prinaša veliko svobode, a hkrati s tem tudi popolno odgovornost. Samemu sebi si pristojen za svoja dejanja in dejansko moraš poskrbeti za vse, kar potrebuješ za življenje. Poleg študijskih obveznosti moraš poskrbeti še za hrano in podobne stvari, na katere v času srednje šole sploh pomislil nisi. Ta drugi del svobode mi ni najbolj všeč, pa vendar na žalost ne obstaja svoboda brez odgovornosti.

Se nameravaš po končanem študiju zaposliti v domači regiji ali iskati izzive tudi izven nje? Zakaj?

Za enkrat še ne razmišljam o tem, kje bi se zaposlil po končanem študiju. Trenutno so moje misli usmerjene predvsem k študiju in mislim, da je še prezgodaj, da bi delal dolgoročne načrte za prihodnost. V današnjem času hiper-

kapitalizma postaja zelo težko načrtovati stvari daleč v prihodnost, saj se stanje v družbi in možnosti za zaposlitev zelo hitro spreminjajo, tako da se je potrebno čim bolj prilagajati danim spremembam. Sicer sem človek, ki rad sledi izzivom in se zaradi tega, regijsko gledano, glede zaposlitve ne omejujem preveč. Priložnost bom iskal tam, kjer se mi bo v danem trenutku ponudila najboljša. Seveda si želim, da bi Prekmurje omogočalo dovolj visokokvalificiranih delovnih mest, da veliko izobraženim ljudem ne bi bilo potrebno iskati zelene zaposlitve v drugih regijah. Raziskovalne dejavnosti iz fizike, ki me trenutno najbolj privlači, prekmurska ravnica za enkrat na žalost še ne omogoča, toda videli bomo kaj bo prinesel čas.

Se ti zdi, da je v naši občini dobro poskrbljeno za mlade? Kje bi bilo potrebno kaj izboljšati?

Mislim, da je v naši občini dokaj dobro poskrbljeno za mlade. Smo ena izmed redkih občin s tako dobro urejeno športno infrastrukturo in raznimi organiziranimi športnimi dejavnostmi. Problem je le ta, da čedalje več mladih rajši kot kako uro na igrišču preživi za računalnikom. Morda bi zato bilo potrebno stremeti tudi h kakšni organizirani vrsti druženja, predvsem v zimskem času, ki bi privabila še več mladih, čeprav tu Klub mladih Turnišče že igra pomembno vlogo. Po mojem ne bi bila slaba ideja, če bi se ustvarili pogoji tudi za nastanek kakega fitnesa, ki bi, predvsem pozimi, tako mladim kot tudi starejšim predstavljal kraj za druženje in rekreacijo.

Zapisal: Uroš Maučec

TAMARA ROPOŠA V CARIGRADU MEP ISTANBUL (MODEL OF EUROPEAN PARLIAMENT)

Turški Carigrad je bil med 30. oktobrom in 7. novembrom gostitelj mednarodne konference Modela Evropskega parlamenta mladih, kate se je udeležilo 280 gimnazijcev iz 28 evropskih držav, delovni jezik konference je bil angleščina. Parla-menta se je udeležila tudi slovenska delegacija, ki so jo sestavljali

dijaki jeseniške, kamniške in ljutomerske gimnazije.

Med tam prisotnimi sta bili tudi dijakinji ljutomerske gimnazije Petra Novak in Tamara Ropoša. Tamara Ropoša iz Nedelice je pripadala posebna čast, saj je bila vodja naše delegacije, razpravljala pa je v odoboru za kulturo in izobraževanje. V ospredju njene razprave je bila tema, koliko so starši odgovorni za neprimerno obnašanje svojih otrok. Teme, kot so pomoč članic Evropske unije preostalim državam, ki so v gospodarsko-finančni krizi, širitev organiziranega kriminala, kako Evropo približati njenim prebivalcem, problem uvoza hrane iz Kitajske ter druge, so teden dni zaposlovale delegacije iz vse Evrope. Delovali so po sistemu komitejev, vse resolucije pa so bile posredovane tudi Komisiji Evropske Unije, ki je tako dobila iz prve roke razmišljanje mladih ljudi, ljudi, ki bodo živeli

in upravljali z Evropo v naslednjih desetletjih.

Dijaki so se na slavnostni večerji srečali tudi z častnim konzulom Republike Slovenije v Carigradu, gospodom Basar Arioglum, ogledali so si znamenitosti turškega glavnega mesta, se družili z ostalimi delegacijami ter opravili tudi krajši izlet po širši okolici Carigrada.

Posebno doživetje je bilo tudi življenje v velikem mestu. Dijaki so namreč živeli pri turških družinah, ki so dijake iz vse Evrope vzorno sprejeli in skrbeli za njih v delovnem tednu, ki so ga prebili v Carigradu.

Tri sprejete in dve zavrneni resoluciji iz slovenskih delegacij je bil lep uspeh delovnega tedna slovenske delegacije. Dijaki so po enem tednu srečno prispeli domov, seveda polnih lepih vtisov, novih prijateljev in izkušenj.

Zapisala: Danijela Apatič

250 LET ČEVLJARSKEGA CEHA

Člani čevljarkega ceha smo 22. avgusta pripravili praznovanje ob 250. letnici ustanovitve ceha. Dopoldne smo se zbrali pri sveti maši, ki je bila darovana za vse pokojne in žive člane čevljarkega ceha. Gospod župnik je blagoslovil novo cehovsko zastavo, ki zdaj krasi turniško Marijino cerkev.

Po končani maši je bila pogostitev za vse udeležence maše pred cerkvijo. Praznovanje obletnice se je nadaljevalo ob občinski zgradbi v Turnišču. Zvrstili so se govori, ki so posebej poudarili pomen čevljarkega ceha nekoč in danes. Proslavo pa so popestrili še pevci in plesalci. Z veselo glasbo, jedačo in pijačo pa se je druženje cehovskih bratov nadaljevalo v pozno popoldne.

Zahvala vsem 12 cehmeštram, ki so ceh vodili skozi 250 let, vsem nastopajočim, sponzorjem in članom čevljarkega ceha.

*Upravni odbor čevljarkega društva
Zapisal: Alojz Vukan,
cehmešter*

DRUŠTVO KMETIC TURNIŠČE

Društvo kmetic Turnišče šteje 28 članic iz vseh vasi Občine Turnišče. S svojim znanjem kuhanja in peke se udeležuje raznih tekmovanj ter se predstavlja pri kuhanju raznih jedi, peki peciva in drugih dobrot, na katerih dosega lepe dosežke oziroma dobre rezultate.

Društvo deluje že več kot 15 let. V svoje članstvo vabi tudi mlajše generacije, nove članice in člane, ki bi s svojim novim znanjem in novimi izzivi dopolnili in popestrili naše kuharsko znanje ter bili pripravljeni sodelovati v našem društvu.

V letošnjem letu je društvo sodelovalo:

- 23. 3. 2010 pri degustaciji perecev in potic ob predstavitvi Eko šole v Murski Soboti, ki jo je organizirala Osnovna šola Turnišče v Mercator centru v Murski Soboti;
- 5. 4. 2010 je sodelovalo s svojimi dobrotami na Velikonočni razstavi v domači občini;
- 17. 4. 2010 je potekala v Občini Turnišče čistilna akcija, na kateri je na koncu društvo sodelovalo z degustacijo svojih dobrot;
- 25. 5. 2010 se je udeležilo »Dobrote slovenskih kmetij« na Ptuju in prejelo zlato medaljo;
- 29. 5. 2010 so se nekatere članice društva udeležile skupaj z Vinogradniško-sadjarškim društvom Turnišče skupnega izleta po Beli krajini;
- 14. 6. 2010 je s svojimi dobrotami sodelovalo na Planikinem pikniku, ki je bil na parkirišču Planike Turnišče;
- 19. 6. 2010 je s svojimi dobrotami in pecivom sodelovalo na Kovačevi domačiji v Nedelici na Dnevu odprtih vrat Kovačeve domačije;
- 18. 7. 2010 se udeležilo 2. državnega tekmovanja v kuhanju kisle župe 2010, ki je potekalo na Jakobskem dolu in prejelo bronasto jakobsko kühlo;
- 28. 8. 2010 je skupaj s KD Turnišče predstavljalo Ob-

čino Turnišče v Koprju, kjer se je predstavilo s prekmurskimi dobrotami (gibanico, pereci in domačim pecivom) in prekmursko kislom juho;

- 27. 9. 2010 je bilo srečanje predsednic društev Pomurja na Kmetijsko gozdarskem zavodu v Murski Soboti;
- 3. 10. 2010 je sodelovalo na Ferenčevem sejmu v Turnišču;
- 11. 11. 2010 je v sodelovanju z Vinogradništvo-sadlarskim društvom Turnišče na martinovanju, ki je potekalo pred občinsko zgradbo, pripravilo ponudbo langaša;

- 20. 12. 2010 bo sodelovalo na Božičkovanju ob božičnem bazarju v Turnišču, ki bo potekal na šolskem dvorišču.

V prihajajočem zimskem času pa bodo članice društva s pomočjo raznih organiziranih kuharskih tečajev nabirale nova kuharska znanja, ki jih bodo v prihajajočem letu lahko uporabile pri svojem kuharskem in pekarskem delu.

*Zapisa: Marija Ščap,
predsednica društva*

DRUŠTVO UPOKOJENCEV TURNIŠČE

V društvu smo obnovili balinanje. Nabavili smo tudi balin krogel, tako da imamo deset krogel. Želimo vpeljati to zvrst rekreacije. To ne pomeni, da je to samo igra za člane. Vabljeni so tudi ostali občani, ki kažejo interes za tovrstno igro. Želimo, da je igralcev čim več in to iz vseh starostnih skupin – torej medgeneracijska igra. Srečevali smo se dvakrat tedensko, v torek in petek, dostikrat pa nam je tudi nagajalo vreme. Lepo bi bilo, da

bi sestavili ekipo, ki bi resno vzela igro in se udeležila tekmovanja z drugimi društvi. Letos smo začeli in vsak začetek je težak. Vendar upam, da bo zadeva naslednje leto stekla bolj uspešno. Vpeljati pa želimo tudi rusko balinanje in šah.

Torej pogumno naprej!

*Zapisa: Darko Horvat,
predsednik DU*

KULTURA ZA VSE IN VSAKOGAR

Da je kultura za vse in vsakogar, lahko razumemo večplastno. Sigurno pa je vsem vidikom skupno to, da k njej – torej h kulturi, strmimo. Namen delovanja KD pa je ta, da strmi k temu, da čim več kulture v najrazličnejših oblikah ponudi.

Narobe bi bilo trditi, da v naši občini temu ni tako. Tudi najlažje. Nekoliko težje pa je priznati, koliko dejansko strmimo h kulturi, ali drugače povedano, koliko je vsrkavamo.

Ob tej priložnosti, ki jo podkrepljuje zaključek koledarskega leta, ob koncu katerega običajno delamo

bilanco svojega minulega enoletnega življenjskega obdobja, delovanja, ustvarjanja ... bi izpostavila vidnejše, zahtevnejše in uspešnejše projekte turniškega kulturnega društva. Mednje gotovo spada, poleg vseh pripravljenih in izpeljanih že tradicionalnih prireditev, izdaja zgoščenke »Spominčice« s 23 pesmimi naših pevk ljudskih pesmi ter njihova nova zunanja podoba. Lepo je slišati ljudsko pesem, ki se ohranja s prepevanjem v domači sredini pa tudi širše. Lepo je videti usklajenost pete ljudske pesmi z lanenimi oblekami.

Projekt »Mesto se predstavi«, ki smo ga pogovorno

preimenovali kar v »Občina se predstavi«, je vsem akterjem dodobra buril poletne dopustniške duhove, ko smo tuhtali in premlevali, kako bi 28. avgusta v Koprju najatraktivneje, najbolj pristno in domače predstavili vse, kar imamo v naši občini ponuditi in pokazati mimoidočemu turistu. Z brezpogojnim pristopom, sodelovanjem in povezanostjo vseh zainteresiranih občinskih društev, članov Turističnega društva, za katerim so požrtvovalno stali občinski javni delavci, ter seveda Občino Turnišče je bilo mogoče organizacijsko in finančno zajeten projekt tudi uspešno in kakovostno izpeljati. Kljub nerazpoloženemu vremenu sta mimoidoče Koprčane, nam zaželene turiste in naključne sprehajalce ponudba naših stojnic in izvajani program pritegnila ter nam nakazala, da smo s turistično in kulturno ponudbo naše občine, in v tem primeru tudi Prekmurja, na pravi poti. Le poguma nam pogosto zmanjka.

Tudi Božičkovanje, ki nekako iz časovnega razloga lebdi med polletnimi izdajami glasila ter nikjer ne naj-

de pravega mesta, zasluži kanček pozornosti, saj gre za projekt, ki smo ga osnovali z namenom prebuditve decembrskega dogajanja v občini ter povezovanja in sodelovanja vseh občinskih društev. Omenjeni projekt združuje božično-novoletni bazar z najrazličnejšo ponudbo drobnih okrasnih, uporabnih ali darilnih izdelkov ter obdarovanje vrtčevskih otrok oz. prihod Božička. Kljub vremenskim danostim, od katerih v zimskem času ne moremo pričakovati drugega kot mraz in morebitni sneg, so bili nasmejani obrazki otrok in zadovoljstvo njihovih spremljevalcev ter drugih obiskovalcev Božičkovanja 2009 tisti, ki pričajo o zadovoljstvu. Zahvala gre vsem odzvanim društvom v občini, ki poskrbijo za ponudbo na stojnicah, gasilec za toplo okrepčilo in pripravo prostora, občinskim delavcem ter strokovnim in vsem ostalim delavcem vrtca ter šole, ki so se potrudili udeležiti idejo prihoda Božička v naravi. Potrudili se bomo tudi letošnje Božičkovanje 2010 pričarati čim bolj čarobno in zadovoljivo.

*Zapisala: Danijela Apatič,
predsednica KD Štefan Raj Turnišče*

POLETNI KINO, ŠVICANJE, LANPARTY IN POTOPIS

V soboto, 26. junija 2010, je Klub Mladih Turnišče na dvorišču OŠ Turnišče pripravil Poletni kino na prostem. Obiskovalci so si ogledali film Val, ki so ga pred nekaj leti ustvarili režiser in scenarist Marko Wolf ter dijaki in profesorji Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer. V filmu nastopa tudi nekaj igralcev iz naše občine, videti pa je bilo mogoče tudi številne profesorje, ki so ali še poučujejo na ljutomerski gimnaziji. Po krajšem uvodu, kjer je bil predstavljen film, je bila opravljena projekcija, po kateri je sledil kratek pogovor o vsebini in pogostitev udeležencev.

V soboto, 10. julija 2010, popoldne in zvečer je na igrišču pri OŠ Turnišče dogajanje potekalo v znamenju

»švicanja«. Tako zaradi že tradicionalne prireditve Švicanje, ki jo pripravlja Klub mladih Turnišče, kot tudi zaradi dejanskega prekomernega potenja športnikov in ostalih obiskovalcev.

Ob športnih igrah v odbojki na mivki, ulični košarki in nogometu na vodi so potekale tudi zanimive ustvarjalne delavnice in predstavitvi modelarstva ter bodypaintinga. Športnega dela Švicanja so se udeležili športni navdušenci iz širšega pomurskega prostora. Odbojkarje je v Turnišču pričakala nova profesionalna odbojgarska mreža in dodatna mivka na igrišču, košarkarji so igrali na novih koših in novem asfaltu, nogometarji pa glede na lansko leto na še večjem napihljivem

igrišču.

Letošnje Švicanje je potekalo tudi v večernih urah. Najprej se je predstavil prekmurski raper Benno s svojim albumom *Brez limita*, ki ga odlikujejo predvsem družbeno kritični teksti v domačem narečju. Kot gost je v raperskem delu koncerta nastopil še Douže s komandom Centrifuga. V nadaljevanju večera se je predstavila še mlada pomurska skupina The Dazzled, ki ustvarja predvsem v glasbenih zvrsteh, kot so rock, hard rock, funky metal in new prog.

Rezultati športnega dela Švicanja 2010

Ulična košarka:

1. Veseli oblaki
2. Lend 1
3. Geza pub

Odbojka na mivki:

1. Pipi in Melkijad
2. Bumefekt
3. Nasprotna ekipa

Nogomet na vodi:

1. Bar-Aka
2. NK Čokolada
3. ASDM

Zmagovalec tekmovanja v metanju trojk je bil Tomaž

Novak.

22. in 23. oktobra 2010 je Klub mladih Turnišče uspešno izvedel projekt Lanparty. Prvi dan je bila opravljena ureditev tekmovalnega prostora, drugi dan pa je bilo opravljeno tekmovanje v igranju računalniških iger. Projekt je zabeležil 14 aktivnih udeležencev in 20 ostalih

obiskovalcev. Pri projektu gre predvsem za organizacijo srečanja naprednih uporabnikov osebnih računalnikov, kjer preko računalniške mreže omogočamo mrežno igranje računalniških iger in izmenjavo podatkov preko lokalne računalniške mreže.

V petek, 12. novembra 2010, pa je v klubskih prostorih KMT potekal potopis z naslovom Gana – Afrika za začetnike. Zahodnoafriško državo Gano sta podrobneje predstavila Marko Fišer in Romana Jeneš, ki sta lansko leto v enem mesecu prepotovala celotno Gano, ki velja za eno izmed najbolj mirnih in razvitih držav na črni celini.

Zapisal: Uroš Maučec

BLAGOSLOV NOVE ZASTAVE KOVAŠKEGA CEHA

Pred skoraj 250 leti je bil v Turnišču ustanovljen kovaški ceh, ki je združeval in povezoval kovače, kovaške mojstre, vajence in pomočnike.

Razcvet obrti in trgovine je Turnišču prinesla pridobitev mestnih pravic leta 1548, s tem pa tudi obrtnih stanovskih in socialnih združenj – cehov.

Cehi so tako skrbeli za delovanje svojih članov, kvaliteto in ceno izdelkov ter šolanje novih obrtnikov. Imeli pa so tudi socialni značaj, saj so izvajali obliko stanovske pomoči v težkih situacijah svojih članov. Pravila cehov so bila napisana v latinskem jeziku in so bila leta 1770 potrjena od strani cesarice Marije Terezije.

Dejavnost kovaškega ceha se je skozi stoletja s postopnim propadanjem kovaške obrti in z razcvetom industrijske proizvodnje spreminjala. Danes kovaški ceh šteje približno 204 člane iz celotne Občine Turnišče ter tudi izven nje. Član ceha je lahko vsak, ki to želi postati in za delovanje ceha prispeva »goše« – denar – ki ga od članov ceha pobira sogar. Ceh se ponaša z izvirnimi zgodovinskimi dokumenti, ki pričajo o njegovem nastanku, delovanju, članih in drugih cehovskih aktivnostih.

Naloga kovaškega ceha danes je le simbolična oz. kovaški ceh ohranja tradicijo tako, da opravlja dolžnosti pri pogrebu svojih članov in njihovih družin ter pripravlja vsakoletno cehovsko druženje, kjer sprejme nove člane, ki cehovsko tradicijo prenašajo iz roda v rod.

Simbol ceha je tudi cehovska zastava. V želji, da bi se tudi ohranjala tradicija kovaškega ceha, smo se odločili za nakup nove zastave. Bog plačaj vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri izvedbi nakupa nove zastave kovaškega ceha.

Zapisal: Štefan Toplak,
cehmešter

CEJ(H) – NJEGOV SIMBOL SO ŠKARJE

V turniški občini je društveno življenje zelo bogato. Tako med društvi najdemo tudi cehovska združenja oz. Sabol(v)ski ali krojaški ceh. Ta združuje približno 330 članov, ki pa niso vsi krojači. Včasih so bili lahko člani le krojači, ne pa njihove žene ali pa šivilje. Danes, ko je ta ceh le bolj ohranjanje spomina na čase Marije Terezije, je lahko član ceha vsak, ki plača članarino, oz. daruje v podporo » groš « ali dva. Cehi so bili vedno znak močne obrti, trgovine in napredka.

Kaj je delo današnjih cehov? Zagotovo je prva in najpomembnejša naloga ohranjanje tradicije, korenin, zgodovine kraja. V ta namen so članarina in redna letna srečanja cehovskih bratov. Srečujemo se na srečanjih, navadno v januarju, enkrat letno. Morali bi se pravzaprav v decembru, na Janušovo – 27. decembra. Na ta dan se srečujejo cehovski bratje čevljarskega ceha, sledijo razni praznični dnevi, nekateri župljani pa so tudi člani več cehov, tako dni v decembru zmanjka in smo že v januarju. Ta srečanja so nekakšni občni zbori, povedano v jeziku današnjega časa.

Krojaški ceh je letos že beležil 240. rojstni dan. Vsekakor častitljiva obletnica in spodobi se, da v cerkvi visi nov simbol ceha. Nova cehovska zastava s sliko škarij in podobo sv. Florjana oz. Marije Vnebovzete. Čez celo leto se tudi darujejo cehovske sv. maše (običajno 4-krat), na vsake kvatre. Prisotni pa so tudi ob pogrebih svojih članov, ko jih na njihovi zadnji zemeljski poti pospremi tako, da jim svetijo.

Vsak ceh vodi cehovski odbor, ki poskrbi tudi za sproščujoče srečanje svojih članov tako, da enkrat letno organizira izlet. Ti običajno beležijo zelo dobro udeležbo, še posebej, če so na programu nove in zanimive destinacije.

Povzela in po razgovoru z g. Jožetom Palom,
cemeštrom Krojaškega ceha, zapisala: Danica Kocet
SLIKA: Na enem izmed izletov krojaškega ceha

DRUŽI NAS VESELJE DO ROČNIH DEL

Narava se je oblekla v prečudovite barve, pospravili smo pridelke po njivah in vrtovih, večeri postajajo vse daljši in tako, po krajšem poletnem premoru, najdemo članice KD Danijel Halas iz Gomilice ponovno čas za ustvarjanje različnih ročnih del.

Zbiramo se ob ponedeljkovih večerih v vašem domu, kjer vezemo prtičke in kvačkamo okraske za bližajoče božično-novoletne praznike. Skozi leto ustvarjamo različna ročna dela na temo, primerno prihajajočemu času. Pri našem delu ni pomembno, da smo strokovnjakinje na celotnem področju ročnih del – pomembno je, da imamo voljo in željo, da se družimo, da prenašamo svoje znanje na ostale udeleženske delavnic in da skupaj odkrivamo skrivnosti in čare ročnih del.

Naši izdelki so nam v veselje – z njimi lepšamo svoje domove in velikokrat privabimo nasmeh na obraz tudi nekemu, ki dobi izdelek kot darilo. Naši izdelki krasijo tudi mnogo razstav in bazarjev ob različnih priložnostih.

Kako čudovit je občutek, ko se naučiš novih veščin, ko izdeláš izdelek, ki morda v očeh nekoga ne predstavlja neke posebne vrednosti – pa vendar je za posameznico, ki je izdelku vdihnila dušo in ki je velikokrat morala zbsti z iglo ali kvačko v model, posamezen izdelek neprecenljive vrednosti. Trudimo se, da bi ustva-

rile čim več izdelkov in da bi z njimi razveselile mnoge ljudi dobre volje – tiste, ki pa se še učimo, pa upamo, da nas bodo naše starejše članice še veliko naučile in da bomo lahko te spretnosti kasneje prenesle tudi na mlajše rodove.

Želimo se učiti in spoznavati novih načinov dela, zato se zahvaljujemo vsem, ki ob vseh svojih obveznostih in vsakodnevnih delih najdete tudi čas za druženje in skupne urice. Zahvaljujemo se vam za vašo požrtvovalnost, za vašo nesebičnost in ljubezen do ročnih spretnosti, obenem pa se veselimo vseh novih članic, ki si želijo ohranjati tudi na ta način našo tradicijo in značilnosti domačih krajev.

Zapisale: udeleženske delavnic v vasi Gomilica

NAŠIH 10 LET – JUBILEJNA PRIREDITEV LJUDSKIH PEVCEV »VRTNICE« IZ GOMILICE

Ljudski pevci »Vrtnice« iz Gomilice, ki delujejo v sklopu KD Danijel Halas, so v nedeljo, 24. 10. 2010, z jubilejno prireditvijo praznovali 10 let negovanja in ohranjanja ljudskega petja. Njihove pesmi so obarvane s krajevnim dialektom in imajo bogato sporočilo, saj njihova besedila pripovedujejo o ljubezni, vasovanju, o vsakdanjem opravilu doma, na polju, o praznovanju. Še ob tako težkem delu je preprost kmečki človek rad zapel, predvsem je bilo pomembno druženje ob raznih priložnostih in praznikih. Tudi v vasi Gomilica ne mine nobeno praznovanje brez petja. Skozi desetletje se je glas ljudskih pevcev slišal doma, na prireditvah v občini in kar v nekaj krajih širom Slovenije. Seveda je to desetletje rodilo sadove, ki so prepleteni z neštetimi urami vaj, zbiranjem besedil, pripravljanjem prireditev, s kilometri vožnje in nastopov, tudi na radiu Murski val in na televiziji Maribor.

Vsaka pesem je za pevca izziv, ob prijetnem zvenu ubranega petja zadrhti srce. Pevci niso pozabili na poznejše rodove, saj so lansko leto posneli 19 pesmi in jih izdali pod naslovom Dediščina naših prednikov. Seveda ni lahko niti vodji pevcev gospe Olgi Ropoša, ki s svojo neomajno voljo načrtuje delo, skrbi za izbiro primernih pesmi, organizacijo vaj in nastopov. Tako je 9 pevcev na letošnji jubilejni prireditvi prejelo Bronasto Maroltovo priznanje, ki ga podeljuje Javni sklad republike Slovenije za kulturne dejavnosti: Štefan Horvat, Cecilija **Horvat**, **Jožef Lebar**, **Kristina Lebar**, **Ana Mertik**, **Slava Nedelko**, **Ana Raj**, **Anika Raj** in **Ana Zver**. Gospa **Marija Dominko** je prejela priznanje za obujanje in ohranjanje ljudskega izročila, gospa **Olga Ropoša**, vodja skupine, pa Zlato Maroltovo priznanje. Seveda je s petjem povezano tudi življenje in delo vaščanov Gomilice, predvsem društev, ki so v vasi

zelo aktivna, z namenom povezovanja vseh generacij. Tako izvajamo smernice programov društev, ljudski pevci prispevamo pevske točke, naša osrednja prireditelj je prireditev z naslovom Naj se čuje pesem, kjer se predstavijo ljudski pevci in pevke iz občine in povabljeni gostje. Prvo srečanje ljudskih pevcev smo posvetili v spomin stoletnice rojstva Danijela Halasa in njegovega sobrata Ivana Kolenca. Za vse dogodke v vasi in izven je potrebna dobra organizacija, volja do dela in sprejemanje novih izzivov. **Ob tej priložnosti bi se posebej zahvalila gospodu Stanku Sobočanu, njegovi ženi Mileni in hčerki Moniki za vso pomoč pri organizaciji prireditelj v vasi, za opravljeno administrativno delo, prevoze, pomoč pri iskanju denarnih sredstev, predvsem za spodbudo in srčnost, ki nam jo je izkazoval gospod Stanko Sobočan, predsednik KS Gomilica.** Za nas ni pomembno plačilo, pomembno

nam je, da nas tudi mlajše generacije sprejemajo, da smo pridobili vaško-gasilski dom, kateremu smo s svojim delom vdihnili življenje. V teh časih potrebuje vsak od nas občutek pripadnosti, da lahko s svojim nesebičnim razdajanjem prispeva del sebe, saj to kar ti je bilo v zibel položeno, naj ne bo pozabljeno. Kljub našim letom, imamo še mnogo načrtov, ki jih bomo dosegli le s pomočjo vseh v vasi, ki jim ni žal časa in truda. Zavedamo se, da moramo sami poskrbeti za duhovno hrano in predvsem petje, druženje ob večerih, kjer ustvarjamo čudovite izdelke za posebne priložnosti, ki nas povezujejo in krepijo naše medosebne odnose. Želimo si, da bi peli še vsaj naslednjih 10 let, naj nas pesem družijo, saj kot pravi pregovor »Kdor poje, slabo ne misli«.

*Zapisala: Olga Ropoša,
predsednica KD Danijel Halas Gomilica*

MLADINSKO-ŠPORTNO-KULTURNO DRUŠTVO SUNČENCA (MŠKD SUNČENCA)

Mladinsko-športno-kulturno društvo Sunčenca Gomilica (krajše ime društva MŠKD Sunčenca) je bilo ustanovljeno na ustanovnem občnem zboru 11. 1. 2002. Sedež društva je v prostorih Vaško-kulturnega doma v Gomilici 49. Društvo šteje cca 25 članov, ki so starejši od petnajst let. Poudarek v društvu je na sobivanju različnih generacij ter na izmenjavi znanja in izkušenj med generacijami. Ukvarjamo se z organizacijo mladinskih, kulturnih in športnih prireditelj ter dejavnosti. Glavni cilj društva je predvsem druženje in medsebojna pomoč med mladimi, širjenje kulture v vasi Gomilica in njeni bližnji okolici, aktivno in kvalitetnejše preživljanje prostega časa ter oživljanje starih običajev na vasi. V dosedanjih letih delovanja smo izvedli številne aktivnosti, projekte in prireditelj ob različnih priložnostih, s

katerimi smo si pridobili moralno podporo ljudi in prepoznavnost v bližnji in sedaj že tudi širši okolici. Društvo skozi celo leto organizira naslednje prireditelj, za katere lahko rečemo, da so postale tradicionalne:

Pustovanje - pohod po vasi Gomilica s PTUJSKIMI KURENTI

Prireditev ob prazniku dneva žena - prisotni smo kot soorganizator

1. maj - postavljanje mlaja, kresovanje in zabava GOMILIČKA NOČ (meseca julija) - največji projekt v letu

Martinovanje - krst mošta, zabava

Miklavževanje - pohod sv. Miklavža po vasi Gomilica.

Poleg naštetega vsako leto sodelujemo s številnimi društvi, kot so KD Danijel Halas Gomilica, kolesarsko društvo Pedal Gomilica, gasilsko društvo Gomilica, društvo Labda Beltinci (pomagamo jim pri organizaciji njihovih prireditelj), mladinsko društvo iz Kobilja (redno se udeležujemo prireditelj MOKRI PETEK), društvo mladih Trgovišče (več let že sodelujemo s ptujskimi kurenti oziroma z mladino iz Trgovišča), društvo Kupinari iz Renkovec (udeležujemo se iger v vasi Renkovci), društvo KMT Turnišče (sodelujemo na športnih igrah), povezani smo tudi z vrtci Moravske Toplice, sodelovali smo v projektu Očistimo Slovenijo v enem dnevu ...

Naša osrednja prireditev je GOMILIČKA NOČ, katera se vsako leto prireja v mesecu juliju ali avgustu. Na sami prireditvi gostuje ansambel iz okoliških krajev,

poskrbimo, da našim gostom ponudimo čim več, da se pri nas počutijo dobro in da se radi vračajo. Nudimo jim gostinsko storitev, zabavo popestrimo z bogatim srečelovom, nikoli pa ne pozabimo na naše najmlajše (razna igrala, napihnjen balon ...). Pri organizaciji same prireditve nam pomagajo številni sponzorji in donatorji, katerim se iskreno zahvaljujemo, kajti brez njih bi bila izvedba prireditve težka.

Pred kratkim smo preuredili vaško-kulturni dom in na ta način dobili priložnost, da lahko organiziramo prireditve, kot so pravljичne in lutkovne predstave za otroke, predstavitev knjig, ogled filmov ipd.

Najdete nas lahko na www.gomilice.com, kjer boste dobili več informacij o samem društvu in našem delovanju.

*Zapisa: Danijela Skledar,
predstavnica društva*

Spoštovani bralci, vinogradnice in vinogradniki!

Letošnje leto je vinogradnikom in sadjarjem postreglo z oblico nevšečnosti, prevsem v času trgatve. Prenekateri vinogradniki so se soočali s pretirano gnilobo grozdja, ki je komaj doseglo tehnološko zrelost, le-ta pa se je odražala v nizki sladkorni stopnji, višjih kislinah in težavah z vretjem ter stabiliziranjem vina. V septembru smo imeli oblico padavin, ki so prišle v najmanj primernem trenutku dozorevanja, prav tako pa so se z istimi težavami srečevali tudi sadjarji.

Vinogradniško-sadjarско društvo je svoje aktivnosti pričelo v drugi polovici leta. V mesecu septembru smo se udeležili predstavitve podjetja Bayer v arhipeloškem vrtu v Dobrovniku z namenom seznanitve s proizvodi prej omenjenega podjetja, z njihovimi izkušnjami, priporočili ter z ogledom demonstracijskega nasada. V mesecu oktobru smo sodelovali na Ferenecovem senju, kjer smo predstavljali vina naših vinogradnikov na stojnici. V imenu društva se zahvaljujem vsem, ki so s svojimi vini sodelovali na Ferenecovem senju.

Dne 31. 10. 2010 smo skupaj z Občino Turnišče, g. Kocetom in novim županom g. Režonjem, sodelovali pri trgatvi stare vinske trte z Lenta. Dne 11. 11. 2010 smo organizirali tradicionalno martinovanje pred občinsko stavbo s mašo pri Sv. Antonu, ki jo je daroval župnik g. Brest za vse vinogradnike in sadjarje. Druženje smo nadaljevali s krstom mošta pred občinsko stavbo ob sodelovanju kulturne skupine iz Dobrovnika, učen-

cev Osnovne šole Turnišče, KD Štefan Raj Turnišče in ob sodelovanju Društva kmečkih žena, ki so pripravile pogostitev – langaše. Veseli nas, da se občani odzivata na prireditve, ki jih organiziramo z namenom druženja. Aktivnosti društva smo nadaljevali dne 20. 11. 2010 s popoldanskim izletom za naše člane, tokrat smo se potepali po Goričkem, kjer smo obiskali vinogradnike, sadjarja ter si ogledali največji grad v Sloveniji pri Gradu na Goričkem. Leto 2010 in naše aktivnosti smo zaključili s kletarskim večerom dne 2. 12. 2010 na temo "Pogovor o vinu ob vinu", ki ga pripravljamo v sodelovanju s Kmetijsko gozdarskim zavodom Murska Sobota. Namen pogovora je predstavitev pogojev in posebnosti pridelave letnika 2010, seznanitev z morebitnimi napakami vina ter seznanitev s smernicami kletarjenja z letnikom vina 2010. Ugotavljamo pa, da se strokovnih predavanj na različne teme iz leta v leto udeležuje čedalje manj članov.

Na koncu v imenu upravnega in nadzornega odbora želim vsem bralcem vesele božične praznike in srečno novo leto, vsem vinogradnikom in sadjarjem pa uspešno delo pri svojem delu.

*Zapisa: Borut Horvat,
predsednik VSD Turnišče*

NK TURNIŠČE

Jesenski del nogometne sezone 2010/2011 je za nami. Nogometni klub Turnišče je sezono uspešno zaključil s selekcijami U8, U10, U12 in selekcijo mladincev. Z rezultati mlajših selekcij, s katerimi smo prisotni v nogometu MNZ Lendava, smo zadovoljni, saj so dosegli pričakovane rezultate. Tako je selekcija U8 – mlajši cicibani ekipa A končala prva, ekipa B U8 - mlajši cicibani pa je jesenski del sezone končala nekoliko slabše. Selekcija U10 – starejši cicibani je sezono zaključila na 3. mestu s 4 zmagami, enim neodločenim izidom in dvema porazoma. Mladinska ekipa je s 25 točkami na 1. Mestu, prav tako je 1. mesto zasedla ekipa mlajši dečki v selekciji U12 in na petih odigranih tekmah osvojila 15 točk (brez poraza). Pri mlajših selekcijah velja posebej pohvaliti Daniela Kleidiensta, s katerim smo dosegli dogovor, da je prevzel vodenje selekcije U8, ki je letos naša najštevilčnejša selekcija, saj šteje 23 članov začetnikov, željnih novih znanj. Tu velja pohvaliti tudi samo organizacijo selekcije U8, že omenjenega trenerja ter starše, ki so nesebično pripravljeni pomagati trenerju ter mladim pri

doseganju njihovih in naših ciljev. Vsem, ki so kakor koli udeleženi pri delovanju selekcije U8 se v klubu najlepše zahvaljujemo.

V pisanju je potrebno omeniti tudi, da so za rezultate mlajših selekcij zaslužni trenerji selekcij, in to poleg selekcije U8 in omenjenega trenerja še trener starejših cicibanov U10, Jože Pucko, trener mlajših dečkov U12 Stanko Mujdriča ter Miha Fuks, trener mladinske selekcije. Vsem trenerjem naštetih selekcij se lepo zahvaljujemo za vloženi trud, obenem pa si želimo nadaljnega sodelovanja.

NK Turnišče je s člansko ekipo v sezoni 2010/2011 tekmovalo v

Pomurski ligi ter po zaključku jesenskega dela sezone pristalo na 5. mestu. Tako smo zabeležili 7 zmag in 5 porazov. Z doseženimi rezultati smo lahko delno zadovoljni, saj smo od ekipe, ki se v takšni sestavi kali v PNL že drugo leto, pričakovali nekoliko več. Po oceni vodstva kluba se v ekipi niso vsi dovolj potrudili in v igro niso vložili maksimuma oz. tega, kar se je od njih pričakovalo.

Tu velja poudariti, da imamo v sezoni 2010/2011 zelo mlado ekipo, ki se je v lanskem letu dopolnila iz mladinskih vrst. V ekipi tekmujejo pretežno domači igralci, katerim dajemo v klubu tudi prednost. Kot v vsaki ekipi so tudi v naši ekipi potrebne določene okrepitve oz. sveži igralci, tako da tudi v letošnjem letu za našo ekipo tekmuje igralec NK Nafta Lendava, kateri je v klubu registriran na dvojno registracijo.

Trener članske ekipe je še vedno Jožef Rous iz Beltincev, ki je z ekipo, katero je vodil, pristal na že omenjenem 5. mestu. Tudi njemu, kakor tudi vsem igralcem članske ekipe, se zahvaljujemo za vloženi trud, obenem pa si želimo sodelovanja in razumevanja še v naprej.

Po počitku tekmovalcev in po rekreacijski telovadbi v telovadnici turniške osnovne šole, kjer bodo

rekreacija in treningi potekali po že določenem urniku (objavljen na spletnih straneh NK Turnišče), bomo pričeli s pripravami na spomladanski del sezone 2010/2011, katero bomo poskušali zaključiti uspešneje.

Tako kot vsako leto tudi letos po končanem jesenskem delu tekmovalne sezone potekajo priprave na občni zbor NK Turnišče, ki bo predvidoma v mesecu decembru 2010 v dvorani občinske zgradbe. Ob tej priložnosti vabimo vse in to res prav vse nogometaše in simpatizerje, da se občnega zbora udeležijo ter s svojimi predlogi poskušajo izboljšati delo in kasneje tudi rezultate kluba. Tudi letos bomo podali poročila o delovanju kluba, prav tako pa bodo zastavljene tirnice za

delovanje kluba v naprej ter načrti in cilji, ki jih v klubu želimo doseči.

Ob našem vsakokratnem poročanju za glasilo Občine Turnišče smo vajeni, da se poroča o nekaterih spremembah v klubu. Tako je letošnja sprememba ta, da je NK Turnišče na lastno željo po nekajletnem delovanju zapustil Robert Čeh. V kluba mu želimo veliko uspehov pri novem poslanstvu ter se mu za vso vloženo delo prav lepo zahvaljujemo.

Na koncu, kot je v navadi, se prav lepo zahvaljujemo tudi vsem domačim in ostalim sponzorjem, ki so kakor koli pomagali NK Turnišče, tako materialno, z delom in s finančnimi sredstvi. Z njihovo pomočjo in s pomočjo Občine Turnišče smo tekmovalno leto 2010 uspešno pri-

peljali do konca. Ob tej priložnosti se tudi osebno iskreno zahvaljujem dosedanjemu županu Jožefu Kočetu za posluš, ki ga je v preteklosti pokazal za reševanje nastalih problemov v klubu, saj smo z njegovo pomočjo premagali prenekatero težavo. Z novim občinskim vodstvom si želimo v bodoče še tvornejšega sodelovanja, obenem pa novoizvoljenemu županu, g. Slavku Režonji, čestitamo ob izvolitvi na funkcijo župana Občine Turnišče ter mu želimo dobrega počutja na novem delovnem mestu.

Vsem občankam in občanom Občine Turnišče želimo vse najlepše ob prihajajočih praznikih.

*Zapisal: Branko Fuks,
predsednik UO NK Turnišče*

USPEŠNA 3. POLETNA NOGOMETNA ŠOLA V TURNIŠČU

Na Poletni nogometni šoli 2010 je od 28. junija do 3. julija v Turnišču vadilo 51 otrok, ki so se domov vrnili z obilo novega nogometnega znanja in mnogo nepozabnih doživetij.

Poletno šolo nogometa 2010 (PNŠ) sta že drugo leto zapored pod okriljem Kluba mladih Turnišče organizirala Denis Lutar in Primož Zver ob pomoči trenerja Tomija Kostrica in Dušana Lutarja. Od 28. junija do 3. julija je od 8. do 16. ure sodelovalo 51 otrok iz celotnega Pomurja in tudi območja Ljubljane.

Posamezni dnevi so se med sabo vsebinsko razlikovali in tako so fantje in dekleta ob dveh nogometnih treningih na dan spoznali še namizni tenis ob pomoči Bojana Ropoše, strelstvo jim je predstavil strelski trener Gregor Maučec, poleg tega pa so udeleženci PNŠ igrali tudi hokej na travi in odbojko na mivki ter si ogledali tudi nekaj otroških

filmov. Za osvežitev so nogometaši obiskali še kopališče v Termah Lendava. V petek jih je po bodypaintingu, na katerem so si vadeči izbirali različne motive, predvsem slovenskih nogometnih reprezentantov, obiskal trener NK Nafta Damir Robskupaj z igralcema Vedranom Vinikom in Arpadom Vašem. Vsi trije so vadečim namenili nekaj spodbu-

dnih besed.

Na zaključku PNŠ so sodelujoči zadnji dan pokazali, kaj so se naučili v preteklem tednu in se pomerili s svojimi mamicami. Zaključno dejanje pa je bila tekma med očeti in trenerji, kjer so po streljanju kazenskih strelcev bili spretnješi trenerji (1:1 redni del). Tako je bila PNŠ 2010 za vse vadeče zanimiva, pestra in prijetna izkušnja, kjer so vsi zatrdili, da se prihodnje leto ponovno prijavijo na PNŠ 2011.

Organizatorji in vsi vadeči so posebej hvaležni vsem donatorjem, ki so omogočili izvedbo projekta v takšnem obsegu. Uspešno delo pa bo bržkone služilo kot dobra spodbuda za organizacijo Poletne nogometne šole 2011, ki tako postaja tradicionalna in vse bolj zanimiva za mlade, saj bi letos lahko krepko presegli številko 80, vendar zaradi

objektivnih razlogov to ni bilo mogoče (pomanjkanje igralnih površin).

Zapisala: Denis Lutar in Primož Zver

KADETI Z ZRAČNO PUŠKO DRŽAVNI PRVAKI

Na 19. državnem prvenstvu v streljanju z zračnim orožjem za kadete in pionirje, ki je potekalo 9. in 10. aprila v Ljubljani, je zmagala ekipa kadetov SD Štefan Kovač Turnišče v postavi Tadej Žalik, Jaka Maučec in Aljoša Draškovič s 1102 krogi. S to uvrstitvijo so pridobili tudi mladinski razred kategoriziranih športnikov Olimpijskega komiteja

Slovenije. Posamezno je Tadej Žalik s 378 krogi osvojil peto mesto, enajsto mesto je zasedel Jaka Maučec s 368 krogi. Pionirji so bili osmi, posamezno pa je bil Primož Seršen sedmi s 179 krogi. Na 19. državnem prvenstvu v streljanju z zračnim orožjem, ki je potekalo v Portorožu 17. in 18. aprila, je bila pri mladinkah Tjaša Draškovič četrta s 480,7

krogi. Člani s puško so brez poškodovanega Robija Markoje zasedli trinajsto mesto, člani s pištolo pa so bili petnajsti.

V ligaškem tekmovanju je bila ekipa s puško sedma v 1. A-ligi. Ekipa s pištolo, Dominik Vnuk, Štefan Balaško in Gregor Zver, je bila v 1. B-ligi druga in se tako uvrstila v 1. A-ligo. Posamezno je bil Dominik Vnuk peti, Štefan Balaško pa sedmi. Mlajši strelci so se udeleževali turnirjev Pokala prijateljstva za pio-

nirje in Državne lige za kadete in mladince po celi Sloveniji. Pionirji, v postavi Primož Seršen, Sandi Režonja in Aljoša Draškovič, so v skupnem seštevku zmagali. Posamezno pa je bil Primož Seršen tretji. Kadeti s puško, Tadej Žalik, Jaka Maučec in Primož Adanič, so bili skupno tretji, prav tako tretji je bil posamezno Tadej Žalik, Jaka Maučec pa je bil deveti.

Uspešno se je po poškodbi kolena na tekmovanja vrnil Robi Markoja, saj se je na svoji prvi tekmi po poškodbi kar dvakrat uvrstil v finale na mednarodnem tekmovanju v Plznu na Češkem. Z zračno puško

je osvojil osmo mesto s 694,6 krogi, v disciplini 3x40 z malokalibrsko puško pa je bil šesti s 1263,8 krogi. Robi je konec julija in v začetku avgusta nastopil na svetovnem prvenstvu za vse discipline v Münchnu in z velikokalibrsko puško 3x20 osvojil srebrno medaljo posamezno in bronasto ekipno. Na tem tekmovanju je nastopil še z zračno in malokalibrsko puško.

Po dveh turnirjih državnih lig ekipi s pištolo in puško v državni 1. A-ligi zasedata šesto mesto. Kadeti pa v državni ligi vodijo z zmagama na obeh turnirjih.

Zapisal: Uroš Maučec

OPRAVIČILO

Opravičujemo se za storjeno napako v prejšnji številki Glasa Občine Turnišče, ko v rubriki Šport ni bil objavljen članek o strelcih. Omenjeni članek o delu in uspehih strelcev, dopolnjen z doseženimi rezultati med tem časom, objavljamo sedaj in se za nevspečnost iskreno opravičujemo.

Odbor za občinsko glasilo

SEDEŽ SEVERO-VZHODNE REGIJE V STRELJANJU V TURNIŠČU

Strelska zveza Slovenije je organizirana na notranje organizacijske enote, imenovane regije. Strelske regije predstavljajo teritorialno povezane tekmovalne skupnosti, znotraj katerih se odvijajo klubska, regijska in tista državna tekmovanja, za katere je tako določeno s posameznimi pravilniki.

Na sestanku strelskih društev severo-vzhodne regije 13. maja 2010 je bil izvoljen koordinacijski odbor, sestavljen iz petih članov, za novega koordinatorskega pa je bil izvoljen Gregor Maučec iz Turnišča. Tako je Turnišče postalo središče strelske regije, ki zajema upravne enote Lendava, Murska Sobota, Ljutomer, Gornja Radgona in Ormož. To je veliko priznanje za strelske delavce Strelskega društva Štefan Kovač Turnišče, saj jim je bilo izkazano zaupanje za vodenje druge največje regije po številu strelskih društev v Sloveniji. V regiji so številni uspešni strelci v vseh kategorijah, ki krojijo vrh slovenskega strelstva. Z vodenjem regije se je prevzelo tudi vo-

denje 2. državne lige v streljanju s standardno zračno puško in vodenje regijske pionirske lige, v kateri tekmuje trinajst ekip.

Skrb regije je tudi izobraževanje strokovnega kadra in organizacija regijskih tekmovanj. Novembra je v Turnišču potekal seminar za podaljšanje sodniških licenc, ki se ga je udeležilo šestnajst sodnikov, ki so uspešno zaključili izobraževanje.

Decembra bo strelsko društvo Štefan Kovač Turnišče organiziralo regijsko tekmovanje šolskih športnih društev za osnovnošolce in dijake.

Novi regijski koordinatorski odbor se bo s pomočjo koordinacijskega odbora zavzemal za razvoj strelskega športa, tako na tekmovalnem, infrastrukturnem kot organizacijskem področju.

Zapisal: Gregor Maučec

USPEŠNO ŠAHOVSKO LETO BORISA MARKOJE

Za **BORISA MARKOJO** iz Turnišča se končuje do sedaj najbolj uspešna šahovska sezona, saj se lahko pohvali z najvišjimi dosežki na državnem nivoju, uspešen pa je bil tudi na mednarodni sceni.

Rogaška Slatina, kot prizorišče letošnjega **17. Državnega posamičnega šahovskega prvenstva mladih v počasnem šahu**, ki je predstavljalo istočasno tudi kvalifikacije za svetovno in evropsko šahovsko prvenstvo mladih za letošnje leto, ter **11. državnega šahovskega prvenstva v pospešenem šahu**, je bilo mesto velikih uspehov Borisa Markoje na državnem nivoju.

Boris je tako postal **državni šahovski prvak za leto 2010 v starostni kategoriji fantov do 12 let v počasnem šahu** ter **državni šahovski prvak v pospešenem šahu** v enaki starostni kategoriji.

V avstrijskem Cmureku je v mesecu avgustu potekalo **8. Kadetsko šahovsko prvenstvo Evropske Unije**. Mladi šahisti in šahistke iz 26 evropskih držav so pomerili moči v različnih šahovskih kategorijah U8, U10, U12 in U14, razvrščanje pa je bilo izvedeno posebej za deklice in posebej za dečke. **Boris Markojo** je med slovenskimi šahisti dosegel

največji uspeh, saj je v konkurenci U12 s 7. osvojenimi točkami (toliko točk sta osvojila tudi 1. in 2. uvrščeni) zasedel **tretje mesto**.

Boris pa se je udeležil tudi letošnjega **svetovnega šahovskega prvenstva mladih**. V grškem turističnem središču Porto Carras se je v mesecu oktobru zbrala vsa najboljša svetovna šahovska elita na področju mladinskega šaha. Izredno močna konkurenca v vseh kategorijah, verjetno največja doslej, je značilnost letošnjega svetovnega prvenstva. Boris je tekmoval v starostni kategoriji fantov do 12 let in med **156 šahisti s 5,5 osvojenimi točkami** dosegel sredino lestvice oziroma **79. mesto**.

Odlični rezultati Borisa so plod zavzetega in trdega dela, ki potegnejo za sabo marsikatero odrekanje. Vsakodnevno delo, ob pomoči trenerja, je edina garancija za šahovski napredek Borisa in njegovo še večjo uveljavitev na mednarodnem področju. Lepo je, da znajo temu prisluhniti nekateri donatorji, ki mu omogočajo prisotnost na velikih mednarodnih tekmovanjih.

Zapisala: Danijela Apatič

O SADJU IN ZELENJAVI

Tistemu, kar kmetje razložijo po stojnicah, se preprosto ne moremo upreti. Doma nato ugotavljamo, da smo zopet kupili preveč. Pojesti bi morali vsaj 5 obrokov sadja in zelenjave dnevno. Sadje in zelenjava sta namreč bogata z vitamini, minerali, prehranskimi vlakninami in naravnimi antioksidanti, ki vzpodbujajo odpornost in ščitijo telo. Njun izbor mora biti pester, saj se različne vrste sadja in zelenjave med seboj razlikujejo glede na vrsto in količino zaščitnih snovi.

Pomembno je vedeti, da zaščitne snovi iz sadja in zelenjave varujejo in zmanjšujejo možnosti za nastanek rakavih obolenj. Poleg tega sadje in zelenjava vsebujeta malo kalorij, kar je vsega upoštevanja vredno, ko se otepamo s prekomerno telesno težo. Če uživamo več sadja in zelenjave ter hkrati manj mesa in mastnih mlečnih izdelkov, zaužijemo manj škodljivih maščob in holesterola, za kar nam bo hvaležno naše srce in ožilje.

Mnogi ljudje z visokim krvnim pritiskom so prepričani, da ga imajo na vajetih z manj slano hrano, vendar se je izkazalo, da ima zasluge za to predvsem dnevni vnos sadja in zelenjave oziroma mineralov magnezija in kalija.

Pretežno rastlinska hrana zniža tveganje tudi za nastanek sive mrežnice, ki se zelo pogosto pojavlja pri starejših od 75 let. Tveganje zmanjšujejo predvsem karoteni in vitamin C. Ena tretjina ljudi, starejših od 55 let, ter dve tretjini, starejših od 80 let, ima težave s prebavili zaradi žepkov, ki se ob nerednem iztrebljanju lahko naredijo na stenah črevesja. Kako boleče je vnetje teh žepkov (divertiklov) vedo povedati tisti, ki so prestali to preizkušnjo. Najboljša obramba pred divertikli

je uživanje dovolj količin sadja in zelenjave, saj vlaknine pospešujejo izločanje blata. Prehranske vlaknine so zelo pomembne tudi v prehrani bolnikov s sladkorno boleznijo, ker upočasnjujejo vsrkavanje sladkorja v kri in ker sadje in zelenjava mnogo manj vplivata na porast krvnega sladkorja kot druga hrana, ki vsebuje ogljikove hidrate. Pa tudi sicer je bolj zdravo, da uživamo sadje, ka-

dar začutimo nepremagljivo željo po sladkem.

Najbolj žlahten okus imata sveža sadje in zelenjava, zato ju kupujemo ali obiramo sproti in po malem. Še vedno je najboljša shramba kmečka klet.

Tudi njuna prehranska vrednost je najvišja v surovem stanju. Zelo pomembna je pestrost pri izbiri in načinu priprave sadja in zelenjave.

Večji del ju zaužijemo surovega, del pa kuhanega.

Uživanje več sadja in zelenjave začnimo upoštevati takoj. In navsezadnje, razkošne barve ter raznolikost okusov sadja in zelenjave nudijo užitek očem, želodcu in duši.

*Zapisala: Brigita Mataič,
v. med. s.*

TELESNO DEJAVNI VSAK DAN

Naše telo je ustvarjeno za gibanje. Blagodejno na vaše počutje vplivajo sprehodi v naravi, športne igre s prijatelji, kolesarjenje, vrtnarjenje, ples, hoja v hribe, tek in podobne dejavnosti.

Za krepitev zdravja je potrebna zmerno intenzivna telesna dejavnost, za katero je značilno, da poveča srčni utrip, povzroči občutek toplote in zadihanosti. Zadostna telesna dejavnost je varovalni dejavnik zdravja, saj vpliva tako na telesno kot duševno zdravje in kvaliteto življenja. V kombinaciji z ustrezno prehrano pa telesna dejavnost varuje tudi pred prekomerno telesno težo in debelostjo. Z dobro telesno kondicijo bomo postali močnejši, bolj gibljivi, spretnější, telesno bolj vzdržljivi, okrepili si bomo srce, mišice in kosti, okrepili si bomo imunski sistem in postali bolj odporni proti boleznim, izgubili bomo kakšen odvečen kilogram, s tem pa okrepili lastno samopodobo in zaupanje vase. Kar je najpomembnejše, lažje bomo premagovali tudi stres in vsakdanje napetosti.

Izberimo torej tisto dejavnost, ki nam prinaša veselje in jo hkrati tudi najlažje vključimo v svoje vsakdanje življenje. Začnimo z majhnimi

koraki ter postopoma dodajamo več telesne dejavnosti v naš vsakdan. Če smo dejavni vsaj 30 minut na dan smo na dobri poti.

Otroci potrebujejo vsaj 60 minut zmerne telesne dejavnosti na dan, vsaj dvakrat na teden pa mora telesna dejavnost zajemati vaje za mišično moč, gibljivost ter vaje za krepitev kosti. Skupaj lahko tečemo, se lovimo, se igramo družabne igre z žogo, plešemo, gremo v hribe, skupaj lahko pospravimo stanovanje, operemo avto, uredimo vrt, peljemo kužka na sprehod, plavamo, kolesarimo in skupaj delamo norčije na travi. Navade, ki jih otroku privzgojimo v otroštvu, ga bodo spremljale tudi v odrasli dobi.

Zato vzpodbudimo otroka h gibanju in naj postane del njegovega vsakdana. Tudi v zrelejših letih lahko ohranjamo našo telesno pripravljenost, duševno zdravje ter kvaliteto našega življenja. Če želimo ohraniti neodvisnost od drugih, moramo ohraniti sposobnost, da za različna opravila poskrbimo sami. Naše telo se mora tako sklanjati, dvigati, nositi bremena ter se brez večjega napora premikati. Nikoli ni prepozno, da postanemo telesno aktivni. Izberimo telesno dejavnost, ki ni naporna in jo bomo

zmogli, četudi nismo ravno fit. Primer tovrstne telesne dejavnosti je hoja.

V primeru zdravstvenih težav se glede izbora primerne telesne dejavnosti posvetujte z zdravnikom.

Telesna dejavnost je torej kakršnokoli telesno gibanje, ki ga ustvarijo skeletne mišice in katerega posledica je poraba energije. Šport in telesno vadbo razumemo kot posebni vrsti telesne dejavnosti, pri čemer se šport nanaša na organizirano in planirano vadbo, vključuje pa tudi določeno obliko tekmovanja, medtem ko je telesna vadba namenjena izboljšanju telesne pripravljenosti in zdravja.

*Zapisala: Brigita Mataič,
v. med. s.*

PO POTI SKOZI ANCOVO GALERIJO

Misel na Ancovo galerijo v Nedelici me vedno znova spominja na več poti, več poti, ki vodijo skozi galerijo in se križajo. Tam, kjer se poti v Ancovi galeriji križajo, so stičišče vseh tistih, ki nam je mar za kulturno dediščino, stičišče tistih, ki spoštujemo dediščino in s tem posledično tudi samega sebe.

Prva pot govori o zbiranju in zbranih predmetih v galeriji. Ta pot je najdaljša in najlepša, saj pušča za sabo na stotine srečanj z ljudmi dobrega srca, ki so donirali stare in dragocene predmete Ancovi galeriji. Prva pot ohranja predmete in ob tem ne pozablja na izročilo, ki je povezano s predmetom, to je zgodba, ki predmet ovrednoti. Na tej poti včasih poznamo tudi samo zgodbo, ki pa je brez predmeta, takšen primer je ravno ime zbirke Ancova galerija. Ancovi je bil ledinski priimek družine Draškovič iz Nedelice 115. Z odprtjem kulturno-zgodovinske zbirke je priimek Ancovi prešel v novo rabo in s tem je bil obvarovan pozabe.

Druga pot pravzaprav oplemeniti prvo in vodi skozi razstave zbranih predmetov, več jih je že za nami: Moja razstava vaših predmetov, razstava jaslic, razstava božičnih podob in razstava Varašanci v Nedelici. Tukaj se v bistvu prvič križata dve poti galerije in delata

prostor vsem, ki imamo odnos do prednikov in preteklosti.

Od omenjenih razstav najbolj izstopa prav zadnja aktualna razstava Varašanci v Nedelici. Simbolično spominja na leto 1953, ko se je družina Kučko selila iz Turnišča v Nedelico – s tem postanejo Varašanci v Nedelici. V širšem pomenu

pa nam naslov Varašanci v Nedelici govori o tem, da gre v Ancovi galeriji za predmete Varaške – turniške fare, zbrane v Nedelici. Namreč na razstavo postavljamo v veliki večini predmete Nedeličanov, ki so se jim pridružili še predmeti Turniščanov, Brezovičanov, Gomiličanov, Liplančanov in Renkovčanov.

Tako v Ancovi galeriji pot razstav govori o samih turniških meščanih, le-to nadgradijo razstavljeni

predmeti raznih obrti in kmečko orodje, ki izhajajo predvsem iz Nedelice, Brezovice, Gomilice, Lipe in Renkovcev. Na tej poti v predmetih prepoznamo šolstvo, čevljarstvo, gostinstvo, vinogradništvo, poljedelstvo, živinorejo, tkalstvo, pletenje cekarjev, šivilje, kuharice, trgovce, mizarje, mlinarje, čebelarje, tesarje, kolarje, cehovska oz. cejska združenja, ansambel Leptiri ...

Tretja ali četrta pot je tista, ki se križa z vsemi domačimi, ki živimo z Ancovo galerijo, s prijatelji iz Mežnarskega ceja ali pa s prijatelji galerije – z vami v bistvu sestavljamo poti in načrtujemo stične točke poti. Vedno znova smo presenečeni nad bogastvom, ki ga odkrivamo. Le tega želimo deliti z vsemi obiskovalci. Največ poti križajo pravzaprav obiskovalci iz cele Slovenije ali sveta, prihajajo po zaslugi dobre besede, ki označuje galerijo.

Prepletanje in križanje vseh teh poti splete popolnoma novo pot. Pot društva za ohranjanje kulturno-zgodovinskih izročil in predmetov – ANCOVA GALERIJA. Upam, da bo ta pot prinesla še več novih poti, ki bodo turniškega občana, župljana vodile v preteklost in od tam v lepšo prihodnost.

Zapisal: Boris Kučko

250 LET ČEVLJARSKEGA CEHA V TURNIŠČU

Čevljarški ceh v Turnišču praznuje letos 250-letnico svojega delovanja – 250 let – poltretje stoletje – ¼ tisočletja. Častitljiv jubilej je najprej priložnost za slavje, razvitje novega cehovskega prapora, spomin na rodove, ki so tradicijo skozi stoletja ohranjali, pa tudi razmišljanje, kako ovrednotiti samo nastajanje turniških cehov in kasnejša zgodovinska dogajanja za današnji čas.

V času, ko smo zaradi družbeno-gospodarskih razmer zazrti v sedanjost in bližnjo prihodnost, radi pozabljamo na preteklost, ki nam je krojila usodo. Jubileji so tako redka priložnost, da se zavemo korenin – bodisi družinskih, krajevnih ali na državnem nivoju. Da neko združenje deluje, kljub vsemogočim pretresom, več kot 250 let, je svojevrsten fenomen. **Turniški cehi so se ohranili po zaslugi tod živčih ljudi; njihove vztrajnosti, neomajnosti in zvestobe »sveti stvari« v času, ko že zdavnaj več niso služili svojemu prvotnemu namenu.**

Povabilo k razmišljanju o naši preteklosti!

Za lažje razumevanje nekaj strokovnih in zgod. dejstev:

Cehi so bili strokovne, stanovske organizacije od poznega srednjega veka do začetkov industrijske dobe (časovno odvisno od razvitosti okolja).

Pri nas so nastajali sočasno z razvojem obrti, ko je ta postala glavna dejavnost enega dela prebivalstva (zagotovitev eksistence), in pridobitvijo trških pravic (16. stol.).

250-letnica je vezana na potrditev cehovskih pravic in pravil, ki so jih turniški cehi pridobili od same velike vladarice Marije Terezije (običajno za njen čas – absolutna oblast).

Zakaj in v kakšnih okoliščinah se je to zgodilo?

- bili smo del ogrskega kraljestva v okviru Habsburške monarhije;
- spadali smo pod Beltinsko gospostvo (grofje Csaky); nastanek beltinske župnije 1760 (1. delitev turniške prafare);
- razsvetljeni absolutizem cesarice Marije Terezije 1740–1780 (z reformami je njena moč segla do vsake vasi pod njeno krono);
- ohranjena listina turniškega krojaškega ceha iz leta 1770;
- cehovska pravila urejajo življenje znotraj združenja, navzven pa onemogočajo konkurenco.

Pravila so za tisti čas omogočala primerno kvaliteto življenja – urejala so samo obrtno dejavnost (ceno izdelkom so določale županije), izobraževanje (od vajenca do mojstra), »zdravstveno, pokojninsko in socialno varstvo« in zapovedovala moralno življenje članov.

Zakaj prav Turnišče?

- tod nekje je bil sedež (turn, torn) prve znane fevdalne družine Jure (ime kaže na slovansko poreklo), omenja se v listini prve omembe turniške cerkve;
- prva cerkev, posvečena Mariji (pražupnija), njen donator/patron je mogočna fevdalna družina Hahold–Banfy iz Lendave, prenova in poslikava cerkve v 14. stol.;
- privlačna cerkev postane romarska pot k Mariji pod logom (15. avgust);
- izhodišče za razvoj trgovine in obrti;
- korak do pridobitve trških pravic;
- cehi, 18 pravil – podobnost.

Skoraj 300 let (1500–1800) je bilo za Turnišče, kljub občasnim nevarnostim (turški vpadi, notranje vojne in upori, protestantizem ...), zlato obdobje. V tem času je

bilo najpomembnejše obrtno in trgovsko središče od Čakovca do Sobote. Lendava z gradom je imela bolj vojaški pomen, Beltinci dobijo trške pravice šele leta 1811.

Druga polovica 18. stol. pa prinese odločilne spremembe:

- Beltinci, ki so od srede 17. stol. sedež grofije (delitev dolnje lendavskega gospostva), dobijo 1760. samostojno župnijo;
- turniška prafara se začne deliti;
- novi prometni in gospodarski tokovi zaobidejo Turnišče vse do izgradnje avtoceste pred 2 letoma.

Kar nekaj dejstev govori v prid prebivalcem Turnišča – Varaščancem. Vsaj v dostojnem deležu (več deset družin) so živeli drugačno – »meščansko« življenje. Drugačno je bilo njihovo bivalno okolje, navade, oblačenje, prehrana ... več skrbi so posvečali izobrazbi otrok. V primerjavi s sosednjimi vasmi je bilo dohodka več. Razlog so bili **trški privilegiji** (obrt, trgovina, sejmi, omejena sodna oblast ...) in manjše obveznosti do zemljiških gospodov (oprostitev tlake, devetine). Kraj se je hitreje razvijal, število prebivalcev je naraščalo, manj je bilo odseljavanja (dovolj domačega kruha). Kot obrtniki in trgovci so »Varaščanci« spoznavali druga okolja in domov prihajali z novimi idejami in rešitvami (poznali so razvitejši avstrijski del monarhije). S prihodom Židov, Madžarov in pripadnikov drugih narodnosti (župniki, do 1777. Turnišče cerkveno spada pod nadškofijo v Zagrebu), se je širil kulturni krog, hkrati pa so se krepile ideje o pripadnosti slovenstvu in jugoslovanstvu. Cehi, vsaj v našem primeru, niso bili organizirani na nacionalni osnovi (člani tudi iz Radmožancev). Moč in pomen cehov je z desetletji počasi, a vztrajno zami-

rala. Najbrž je to tudi razlog, da se je čevljarški ceh leta 1848 na novo organiziral. Zanimivo je, da od takrat do danes vpisujejo člane v isto zajetno cehovsko knjigo (41x29x5 cm). O njej bi lahko nastala samostojna študija. Gre za pravo zgodovinsko vrednost, iz katere razberemo jezik – oblast, pisavo, višino članarine, imena in število članov – npr. leta 1848 – 168 članov, od tega 122 iz Turnišča). Leta 1922 je v Turnišču še vedno delalo 80 samostojnih čevljarških mojstrov in je z delom začela strokovna čevljarška šola za okraj Dolnja Lendava.

Prihajali so drugačni časi, drugačne potrebe in konkurenca v obliki industrijske proizvodnje. Kljub temu je v času med prvo in drugo svetovno vojno v Turnišču čevljarstvo še cvetelo. Pred velikimi sejmi v M. Soboti, Ptujju ali Čakovcu so petrolejke gorele pozno v noč. Dokončni udarec je turniškim čevljarjem zadala gospodarska kriza v tridesetih letih 20. stol. (posledično iskanje dodatnega zaslužka v Ameriki, Franciji – zdomstvo) in industrializacija v II. Jugoslaviji po letu 1945. Po vojni članstvo v cehu ni bilo več vezano na čevljarstvo dejavnost. Od 18 členov pravil se v delu ohranjata le 3. in 15. Prvi govori o vsakoletnem srečanju članov ceha (običajno na Janošovo – 27. december, ko opravijo letne formalnosti in morebitne volitve organov ceha), drugi pa o dolžnosti ceha, da poskrbi (danes pomaga) pri dostojnem pogrebu svojih članov.

Povojno plansko gospodarstvo LR Slovenije je določilo 3 središča za razvoj čevljarstva obrti v Sloveniji. Vsa na osnovi stare čevljarstva tradicije (Turnišče, Tržič in Žiri na Gorenjskem). V 50. letih je v Turnišču stekla prva proizvodnja čevljev na industrijski način v prenovljenih zadružnih hlevih (danes tehnični prostori Planike in delno šole ter

Kluba mladih Turnišče). V Kranju je bil strokovni center in čevljarška šola. Zaradi velikih potreb in izobraževanja ob delu, je oddelek te šole na prehodu iz 70. v 80. leta deloval tudi pri OŠ Turnišče (poklicna in tehnična šola). O vzponih in padcih turniške Planike v članku le toliko kot je potrebno za razumevanje čevljarstva tradicije.

Zgodovinski krožek na OŠ Turnišče je leta 1983 pripravil raziskovalno nalogo z naslovom **Od čevljarstva obrti do čevljarstva industrije v Turnišču**. Pri pripravi naloge smo se pogovarjali s sedmimi čevljarji, ki so takrat v KS Turnišče še izdelovali čevlje na obrtni način. Strokovno sta nam največ pomagala g. Jožef Lebar – Rovatov iz Gajske ulice 11, letnik 1913, in Štefan Horvat – Sedlarov, Čičkov, Š. Kovača 30, letnik 1915. S skrivnostmi delovanja čevljarstva ceha pa nas je seznanil takratni »cehmešter« Jožef Maroša. Danes za čevljarstvo orodje v smislu popolne izdelave čevlja poprime le še čevljarški mojster Jožef Zavec iz Renkovcev.

Planika v Turnišču je leta 1983 zaposlovala 650 ljudi in bila med največjimi tovarnami na slovenskem podeželju. Letno so izdelali 900.000 parov, večino športnih čevljev vseh vrst za ADIDAS in jih preko 80 % izvozili na najzahtevnejša tržišča sveta. Vrhunec je Planika dosegla konec 80. let, ko je zaposlovala 850 ljudi in to s solidnimi dohodki. Podatek sem navedel predvsem kot dokaz, kako hitro se lahko vse spremeni (posebej v današnjem času) in v opomin, kako ljudje hitro in radi pozabljamo stvari, ki jih nikakor ne bi smeli. V teh letih (1970–1990) je namreč Turnišče skupaj z okoliškimi vasmi doživelo renesanso (novo zlato dobo), torej neprimerljiv gospodarski, družbeni in socialni razvoj, ki je neponovljiv (priseljavanje, družbena in zaseb-

na gradnja, razvoj infrastrukture ... rast števila prebivalcev, samo v Turnišču za 200, št. učencev v šoli se poveča za 150 ...).

Prireditev, slovesnost in družbene ob obeležitvi 250-letnice čevljarstva ceha naj bo torej tudi priložnost, **da ne pozabimo oz. se spomnimo – veliko je tega**, za kar smo lahko hvaležni svojim – našim prednikom. Bili so vztrajni, delavni ... Simbole njihove dejavnosti smo vnesli v grb in zastavo občine Turnišče (stilizirano gotsko okno s svetniki – romarska cerkev – naš ponos in neizrabljena priložnost, žitna klasa – znak navezanosti na zemljo, znak obilja in danes hkrati bolečine/neperspektivnost kmetijstva in cehi 3x – škarje, koža in podkev). **Naša naloga je, da preteklost presojava kritično, a odgovorno in spoštujemo tisto, kar je neprecenljivo za današnji čas.**

Turniški cehi so se ohranili po zaslugi tod živčih ljudi; njihove vztrajnosti, neomajnosti in zvestobe »sveti stvari« v času, ko ti že zdavnaj več niso služili svojemu prvotnemu namenu!

Še na mnoga leta vsem članom in celotnemu združenju!

Zapisal: Jožef Bence

ŪPKAČI

Miselni preskok od leta 1979, v iz opeke zgrajeni in s salonitkami pokriti lažni panonski brunarici, odprtega čevljarskega muzeja, do osnovnošolca, ki po ogledu pričujoče razstave na sleherno, po resnično lastnem namigu, povabi še svoje starše.

Pregledna razstava **Varašanci od zibelke do groba**, ki je bila pod okriljem Mežnarskega ceja v razstavnih prostorih turniškega Jeričevega doma na ogled med 8. avgustom in 12. septembrom 2010¹, je poskušala strnjeno ovrednotiti nekatera že stereotipno zaznamovana spoznanja o trškem življenju Turnišča in njegovih prebivalcev – od prve omembe kraja kot trga (Bánffyev urbar, 1524) do izbrisa le tega izmed trgov takratne Kraljevi-

¹ O razstavi so poročali: • Varašanci ostajajo do septembra, *Vestnik* [Kultura], 12. avgust 2010, str. 10; • A. Nana Rituper Rodež, Odstrinja pogled na življenje. Razstava o zgodbah Varašancev, *Vestnik* [Kultura], 19. avgust 2010, str. 10; • Jasna Kontler Salamon, Amerikanske škrinje, simboli, gosposki salon ... Z razstavo Varašanci od zibelke do groba oživiljena zgodovina starega Varaša (Turnišča), *Delo* [Panorama], 27. avgust 2010, str. 10 (posnetki z razstave); • Jože Žerdin, Turnišče, *Družina* [Iz naših župnij], 5. september 2010, str. 21 (posnetki z razstave); • Branko Žunec, Spominska znamka in medaljon, *Večer* [Pomurje], 18. september 2010, str. 21; • Jože Gabor, Varašanci v Nedelici v Ancovi galeriji, *Vestnik* [Kultura], 23. september 2010, str. 10; • Ksenija Gider, Varašanci so varaški ljudje brez varaša. Oživiljeni spomini na slavno preteklost, *Delo* [Trip], 6. oktober 2010, str. 19; • Pomurski dnevnik (prispevek Uroša Maučeca), *TV Idea – Kanal 10* Murska Sobota, 5. avgust 2010; • Informativne oddaje, *Radio Murski val*, 5. avgust 2010; • Slovenska kronika (prispevek Boštjana Rousa), *TV Slovenija*, 15. september 2010.

ne Jugoslavije (1935). Avtorji razstave (Jelka Pšajd, Boris Kučko, Gorazd Bence) smo si pri tem zavedno dovolili skok izven zadanih okvirjev – naloga, ki je brez sodelovanja domačih in tujih ustanov ter njihovih predstavnikov ne bi mogli dobro izpeljati (Ancova galerija Nedelica, Arhiv Županije Zala Zalaegerszeg, Galerija-muzej Lendava, Knjižnica Lendava, Kovačeva domačija Nedelica, OŠ Turnišče, Občina Turnišče, Pokrajinski arhiv Maribor, Pokrajinski muzej Murska Sobota, Župnija Turnišče). Pri tem so zajeten delež zbranega in evidentiranega gradiva iz svojih družinskih zapuščin za potrebe razstave naklonjeno posodili prav domačini.

Razbiranje razstave, ki je bila sicer dobro obiskana tako s strani vedoželjnih krajanov kot slučajnih popotnikov (tudi iz Nemčije, Anglije, Francije, Kanade in Avstralije)², je pospremila večjezična priložnostna

² Omenimo vsaj organizirane skupine: turniški osnovnošolci, učitelji Gimnazije Murska Sobota, predstavniki Pokrajinskega arhiva Maribor, predstavniki Filozofske in Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru, predstavniki zgodovinskega inštituta Milka Kosa Ljubljana, kolektiv Galerije-muzej in Knjižnice Lendava, kolektiv Pokrajinskega muzeja Murska Sobota in kolektiv Bistre hiše Martjanci.

zloženka (izid je omogočila Občina Turnišče) in spremljevalni program v koordinaciji Marije – Mije Kreslin. Prirejena vodstva, pedagoške delavnice (Tamara Andrejek, PMMS) in raznovrstni dogodki (razstava 20. mednarodnega arhivskega tabora, razstava *Mojstri iz privilegiranega mesta Turnišče* ob 250-letnici čevljarskega ceja, srečanje pevskih zborov *Ob občinski lipi* v organizaciji KD Štefan Raj Turnišče, koncert *Marijinih pesmi MePZ Marije pod logom*, srečanje veteranov *Gasilske zveze Turnišče*, nogometna tekma v izvedbi NK Turnišče, odprtje nove razstave *Varašanci v Nedelici v Ancovi galeriji*) so poskušali v družbenem kontekstu zaokrožiti pomen razstave in tako prispevati k boljši prepoznavnosti kraja in občine. Prav zato je bila razstava promocijsko predstavljena na živilskem sejmu *Agra* v Gornji Radgoni (stojnica LRF za Pomurje) in ob projektu *Mesto se predstavi* v Kopru (Občina Turnišče, KD Štefan Raj Turnišče).

Postavitev razstave je terjala tudi logistični zalogaj. Župnija Turnišče je tako obnovila vhodne prostore Jeričevega doma, ki v novi podobi nudijo kvalitetnejšo in bolj prijetno osnovo raznoliki dejavno-

sti družbenega življenja. Ob tem je bilo opravljenega tudi veliko prostovoljnega dela; prevozov razstavnega gradiva, njegovo dokumentiranje, restavriranje in konserviranje ter sama tehnična izvedba razstave, za kar gre največ zaslug Alojzu Kučku in raznim sodelavcem³.

Odprtje razstave je povezovala Matejka Horvat, popestril pa jo je

³ Sodelavci pri razstavi: Sonja Bence, Jožef Bence, Tanja Cvetko, Bojan Čeh, Stanko Čizmazija, Katja Filipič, Jože Horvat, Olga Hozjan, Igor in Lidija Krauthaker, Marija – Mija Kreslin, Matilda Kučko, Štefan Litrop, Danijel Lutar, Ladislav Magdič, Antonija Pal, Bojan Smej, Sanja Sobočan, Gregor Škafar, Gordana Šovegeš Lipovšek, Emica Vnuk, Tomislav Vrečič, Anton Zavec, Nežka Ritlop, Ema Rotar.

nastop *malega ritara Jožefa Režonje*, folklorne skupine KD Štefan Raj Turnišče ter prav za to priložnost ponovno zbranih članov ansambla Varašanci. Za pogostitev številne množice so poskrbele domače gospodinje in posamezni donatorji. Razstavo je v prijetnem večernem vzdušju slovesno odprl generalni vikar murskosoboške škofije, *monsinjor Franc Režonja*.

Iztis trenutka, ki se nam je ponudil ob pripravi razstave in so ga svojstveno podoživljali predvsem njeni obiskovalci, je pokazal potrebo po doslednem rokovanju s preteklostjo – prevečkrat občuteno le kot obvezujočo materialno in

duhovno dediščino. Ne zato, da bi jo znali dostojno ohranjati (pač kar je še od nje ostalo!), ampak predvsem zato, da bi jo zmogli neobremenjeno živeti. Turnišče nikoli ni bilo mesto z meščani, saj so njegovi prebivalci »v kmečkih hišah živeli po kmečko«. Premore pa edinstveno zgodbo o *Varašu in Varašancih*. Identiteta, ki bi jo mogli kakovostno in z najboljšimi skupnimi močmi brez predhodnega rušenja takoj le nadgrajevati. Tako kot se je eni od naključnih obiskovalk po ogledu razstave navdušeno zapisala misel oz. želja: **»Tudi jaz bi bila rada Varašanka.«**

Zapisal: Gorazd Bence

